

Монгол хэл (Mongolian)

2018-2019
Student Guide to

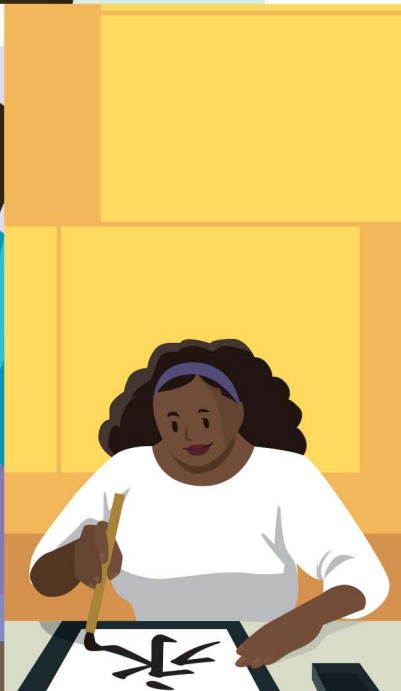
Japan

Засгийн газрын бие даасан агентлаг
Японы Оюутныг Дэмжих Байгууллага
JASSO Japan Student Services Organization

STUDY in JAPAN

CONTENTS

Chapter 1 Японд суралцах талаар ойлголт авах	Япон гэж ямар орон бэ?.....1
	Яагаад Японд сурч буй вэ?.....2
	Японд сурахаар төлөвлөх.....3
	Хуваарь.....4

Chapter 2 Сургуулиуд болон шалгалтын талаар ойлголт авах	Японы боловсролын тогтолцоо 6
	Их дээд сургууль, богино хугацааны дээд сургууль 8
	Аспирантур 10
	※ Англи хэлээр боловсролын зэрэг авах курс 13
	Богино хугацаагаар суралцах, явцын дундаас орох 14
	Техникийн коллеж.....15
	Мэргэжлийн сургууль (ТМС-ийн мэргэжил олгох курс) 16
	Япон хэлний сургалтын байгууллага 18
	Японд суралцах шалгалт (EJU) 20
	Японд сурахад өгөх шалгалтууд.....22
Японд сурахаар шийдсэн шалтгаан 23	

Chapter 3 Японд амьдрах талаар ойлголт авах	Хилээр нэвтрэх бүрдүүлэлт.....24
	Японд сурахад гарах зардал.....28
	Амьжиргааны өртөг, юмны үнэ 29
	Сургалтын төлбөр 30
	Тэтгэлэг 32
	Цагийн ажил 34
	Амьдрах байр сууц.....35
	Эрүүл мэндийн болон хохирлын даатгал.....36
	Дадлага хийх, ажил хайх 37
	Японд ажилд орох.....38

Chapter 4 Илүү ихийг мэдэх	Статистик.....39
	Японд суралцах талаарх асуулт хариулт / Японд суралцах явдлыг дэмжих гадаад дахь салбарын үйл ажиллагаа.....40
	Мэдээлэл цуглуулах 41

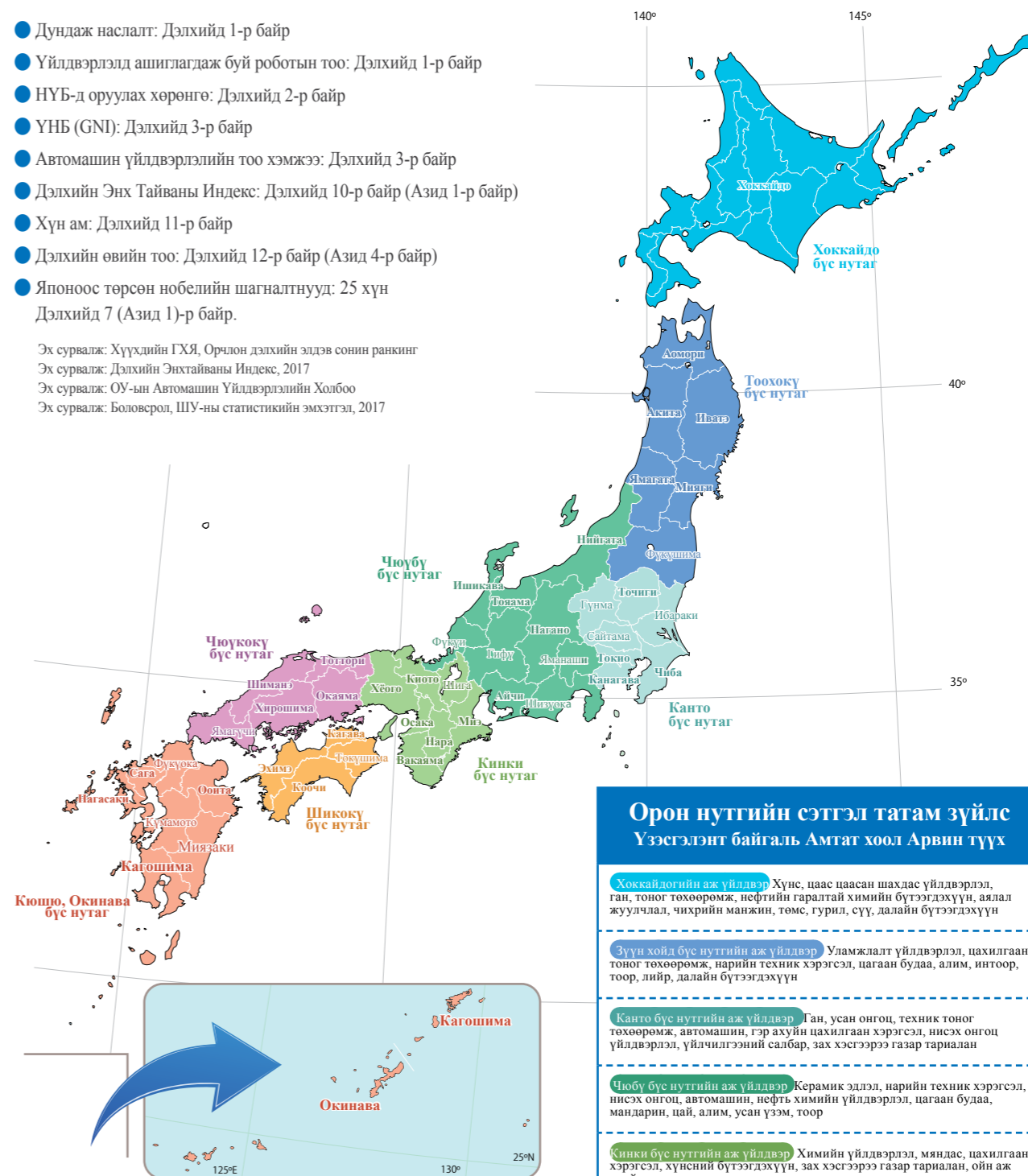
Зураг гаргаж өгсөн байгууллага: Дижитал Холливүүд дээд сургууль, Кобэ их сургууль, Киото их сургууль, Очаномизү эмгэгтэйчүүдийн сургууль, Жёжи их сургууль, Тоокай дээд сургууль

Chapter 1

Япон гэж ямар орон бэ?

- Дундаж наслалт: Дэлхийд 1-р байр
- Үйлдвэрлэлд ашиглагдаж буй роботын тоо: Дэлхийд 1-р байр
- НҮБ-д оруулах хөрөнгө: Дэлхийд 2-р байр
- ҮНБ (GNI): Дэлхийд 3-р байр
- Автомашин үйлдвэрлэлийн тоо хэмжээ: Дэлхийд 3-р байр
- Дэлхийн Энх Тайваны Индекс: Дэлхийд 10-р байр (Азид 1-р байр)
- Хүн ам: Дэлхийд 11-р байр
- Дэлхийн өвийн тоо: Дэлхийд 12-р байр (Азид 4-р байр)
- Японоос төрсөн нобелийн шагналтнууд: 25 хүн
Дэлхийд 7 (Азид 1)-р байр.

Эх сурвалж: Хүүхдийн ГХЯ, Орчлон дэлхийн элдэв сонин рейтинг
Эх сурвалж: Дэлхийн Энхтайваны Индекс, 2017
Эх сурвалж: ОУ-ын Автомашин Үйлдвэрлэлийн Холбоо
Эх сурвалж: Боловсрол, ШУ-ны статистикийн эмхэтгэл, 2017

Орон нутгийн сэтгэл татам зүйлс Үзэсгэлэнт байгаль Амтат хоол Арвин түүх

Хоккайдодогийн аж үйлдвэр Хүнс, цаас цаасан шахдас үйлдвэрлэл, ган, тоног төхөөрөмж, нефтийн гаралтай химийн бүтээгдэхүүн, аялал жуулчлал, чихрийн манжин, төмс, гурил, сүү, далайн бүтээгдэхүүн

Зүүн хойд бүс нутгийн аж үйлдвэр Уламжлалт үйлдвэрлэл, цахилгаан тоног төхөөрөмж, нарийн техник хэрэгсэл, цагаан будаа, алим, интоор, тоор, лийр, далайн бүтээгдэхүүн

Канто бүс нутгийн аж үйлдвэр Ган, усан онгоц, техник тоног төхөөрөмж, автомашин, гэр ахуйн цахилгаан хэрэгсэл, нисэх онгоц үйлдвэрлэл, үйлчилгээний салбар, зах хэсгээрээ газар тариалан

Чюубүс нутгийн аж үйлдвэр Керамик эдлэл, нарийн техник хэрэгсэл, нисэх онгоц, автомашин, нефть химийн үйлдвэрлэл, цагаан будаа, мандарин, цай, алим, усан үзэм, тоор

Кинки бүс нутгийн аж үйлдвэр Химийн үйлдвэрлэл, мяндас, цахилгаан хэрэгсэл, хүнсний бүтээгдэхүүн, зах хэсгээрээ газар тариалан, ойн аж ахуй, мандарин, сувад үржүүлэг

Чюүтоку бүс нутгийн аж үйлдвэр Химийн мяндас, ган төмөрлөгийн үйлдвэрлэл, усан онгоц үйлдвэрлэл, нефть химийн үйлдвэрлэл, цементийн үйлдвэрлэл, лийр, маскат сортын усан үзэм, тоор, хясаа үржүүлэг

Шикюү бүс нутгийн аж үйлдвэр Усан онгоц, төмөрлөг, цаас цаасан шахмал, алчуур, химийн мяндас үйлдвэрлэл, мандарин, рэнкон, лууван

Кюүшюү бүс нутгийн аж үйлдвэрлэл Ган, тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл, хими, усан онгоц үйлдвэрлэл, нефть химийн үйлдвэрлэл, цагаан будаа, мандарин, чихэрлэг төмс, навчин тамхи, МАА, далайн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл

Японы талаарх вэб хуудсууд

- Web Japan (ГХЯ)
<http://web-japan.org/>
- Japan National Tourism Organization: JNTO
<https://www.japan.travel/en/>
- Японы сэтгэл татам хөдөө орон нутаг (Японы Аялал Жуулчлалын Агентлаг)
<http://www.mlit.go.jp/kankochocruise/jp/introduction/index.html>

Яагаад Японд сурч буй вэ?

Японд суралцаж буй оюутнуудаас тодрууллаа!

Q Таны Японд суралцаж буй зорилго юу вэ? (Олон хариулттай)

- A 1-р байр Боловсролын зэрэгтэй болох 53.2%
- 2-р байр Ажилд ороход шаардагдах ур чадвар, мэдлэг эзэмших 47.3%
- 3-р байр Японд ажиллах, эсхүл Япон компанид ажилд орох 44.3%
- 4-р байр Олон улсын туршлага хуримтлуулж, олон улсын хүмүүстэй холбоо харилцаа тогтоох 31.8%
- 5-р байр Олон улсын түвшинд сэтгэдэг болох 31.0%
- 6-р байр Боловсрол эзэмших 27.1%
- 7-р байр Япон хэлний чадвараа дээшлүүлэх 21.8%
- 8-р байр Өөр соёлтой танилцах 17.3%
- 9-р байр Орчин нөхцөл бүрдсэн газар судалгаа хийх 9.6%

Япон болон бусад улс орны олон найз нөхөдтэй болж, тэдэнтэй идэвхтэй харилцаж, хичээлээс гадуурх ажилд идэвхтэй оролцох зэргээр сайхан учир утгатай амьдарлаа.

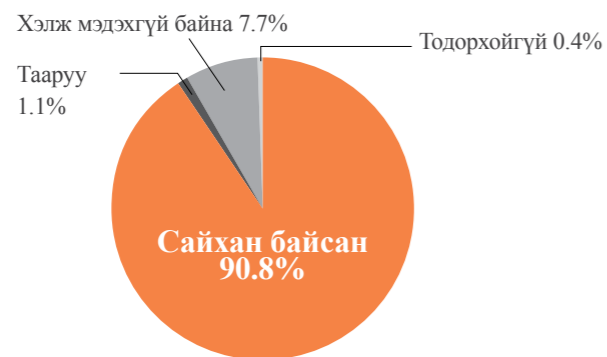
Q Яагаад Японд суралцах болсон бэ? (Олон хариулттай)

- A 1-р байр Японы нийгэм миний сонирхлыг татдаг тул Японд амьдарч үзэхийг хүссэн. 59.5%
- 2-р байр Япон хэл, соёлоос суралцахыг хүссэн тул 47.3%
- 3-р байр Японы их дээд сургуулийн боловсрол, судалгааны тогтолцоо сэтгэлийг маань татаж байсан тул 35.8%
- 4-р байр Японтой холбоотой ажилд орохыг хүссэн тул 25.0%
- 5-р байр Өөр соёлын орчинд байж амьдарч үзмээр байсан тул 23.1%
- 6-р байр Сонирхож буй мэргэжлийн чиглэл байсан тул 22.1%
- 7-р байр Найз нөхөд, танил, гэр бүлийнхэн санал болгосон тул 19.6%
- 8-р байр Ойрхон тул 19.6%
- 9-р байр Өөр улсад сурахаар бодож байсан ч сургалтын төлбөр гэх мэт нөхцөл нь хамгийн сайн таарч байсан тул 15.0%
- 10-р байр Их сургууль хоорондын солилцооны шугамаар 5.8%

Эрдэмтэн судлаачдын сайн баг, сурах орчин бүрдсэн тул судалгааны ажлыг үр бүтээлтэй хийх боломжтой. Зорилгоо тодорхой гаргаад судалгааны ажлаа хичээгүүлэн хийгээрэй.

Q Японд суралцаад төрсөн сэтгэгдэл?

Японд ажил хайх хэцүү байсан хэдий ч өөрийгөө дахин нээж, өсч хөгжүүлж чадсан ховорхон туршлага болсон.

Эх сурвалж: "Хувийн зардлаар сурч буй гадаад оюутнуудын амьжиргааны судалгаа", 2015 он (JASSO)

Японд сурахаар төлөвлөх

Төлөвлөх нь амжилтын түлхүүр!

1. Боловсролын зэрэг цол	Бакалавр	Их дээд сургууль	4 жил (※ Зарим сургууль 6 жил)	Эдийн засгийн ухаан, физик, анагаах хаан, архитектур, ХАА, нийгмийн хамгаалал, дизайн, уран зураг, боловсрол судлал, нийгэм судлал, мэдээлэл зүй, хүрээлэн буй орчин судлал, анимэ, тоглоом
	Магистр	Аспирантур	2 жилээс дээш	
	Доктор	Аспирантур	3 жилээс дээш	
	Богино хугацааны дээд сургуулийн бакалавр	Богино хугацааны дээд сургууль	2 жил (※ Зарим сургууль 3 жил)	
	Мэргэжилтэн	Мэргэжлийн сургууль	2-3 жил	
	Нарийн мэргэжилтэн	Мэргэжлийн сургууль	4 жил	
	2. Богино хугацаагаар сурах	Богино хугацаагаар сурах	Япон хэлний сургууль, их дээд сургуулийн богино хугацааны хөтөлбөр	
Оюутан солилцоо		Их дээд сургууль	Нэг жил дотор	
3. Япон хэл судлах	Хэл сурах	Япон хэлний сургууль	2 жил хүртэл	Дэвшин сурах курс Япон хэлний яриа Бизнесийн япон хэл
	Дэвшин сурах	Япон хэлний сургууль Хувийн их дээд сургууль, богино хугацааны дээд сургууль, гадаад оюутнуудад зориулсан тусгай курс	2 жил хүртэл 1-2 жил	

When Хэзээ

Хэзээ явах
Хэзээ эхлэх
Бэлтгэлд хэр их хугацаа орох

How much Хэд

Хэр их зардал гарах бол?
Тийзний үнэ? Амьжиргааны өртөг?
Түрээсийн төлбөр? Хоол хүнсний зардал?
Хадгаламжийн мөнгө хүрэх эсэх?
Ар гэртээ мөнгө явуулж чадах эсэх?
Цагийн ажил? Тэтгэлэг?

Хуудас 4-5 дахь "Хуваарь"-ийн дагуу төлөвлөөрэй! Хуудас 28-36-г харан тооцоолоод үзээрэй!

Хуваарь

Японд суралцах төлөвлөгөөгөө гаргаж чадсан уу?

Ингээд бэлтгэл ажлаа хэрхэн хангах талаар багцаа байдлаар төлөвлөгөө гаргаад үзье.

Сурах төлөвлөгөө гаргаад Япон явах хүртэл

Төлөвлөгөө 1

Зөвхөн япон хэл үзэхийг хүсэж буй хүний хувьд
1 - 8 өөрийн улсад хийх бэлтгэл ажил, **9** нь Японд хийх бэлтгэл ажил, **10** нь япон хэлний сургуульд элсэн орох үе шат

Төлөвлөгөө 2

Япон хэл үзээд их дээд болон мэргэжлийн сургуульд элсэн орохыг хүсэж буй хүний хувьд
1 - 8 өөрийн улсад хийх бэлтгэл ажил, **9** нь Японд хийх бэлтгэл ажил, **10** нь япон хэлний сургуульд элсэн орох үе шат. Япон хэлний сургуульд сурч байхдаа **11 - 12** ын бэлтгэлийг хийнэ. **22** нь дуусах үе шат. **23** нь их дээд болон мэргэжлийн сургуульд элсэн орох үе шат

Төлөвлөгөө 3

Өөрийн улсаас Японы их дээд болон мэргэжлийн сургуульд шууд дэвшин сурахыг хүсэж буй хүний хувьд
 Япон хэлний хангалттай мэдлэг чадвартай, эсхүл англи хэлээр явагдах хичээлд хамрагдах бодолтой байгаа танд **2 - 10** ыг алгасаад **11**-ийн элсэлтийн материал авахаар хандах гэдгээс эхэлнэ. Элсэлтийн шалгалтанд тэнцсэн бол зохих бичиг баримтын бүрдүүлэлтийг хийгээд **23** дахь шатан дээр их дээд сургууль болон мэргэжлийн сургуульд элсэн орно.

Сургуульд зуучлах байгууллагыг ашиглах талаар

Японд суралцахаар өөрөө хөөцөлдөх нь эдийн засгийн хувьд ашигтайн дээр өөрт тань үнэлж дүгнэх чадвар сууж, хэлний чадвар сайжрахад нөлөөлөх давуу талтай. Гэсэн хэдий ч зав муутай байх болон хэлний чадвар тааруу бол сургуульд зуучлах байгууллагад хандаж болно

Сонголт хийхдээ анхаарах зүйлс!

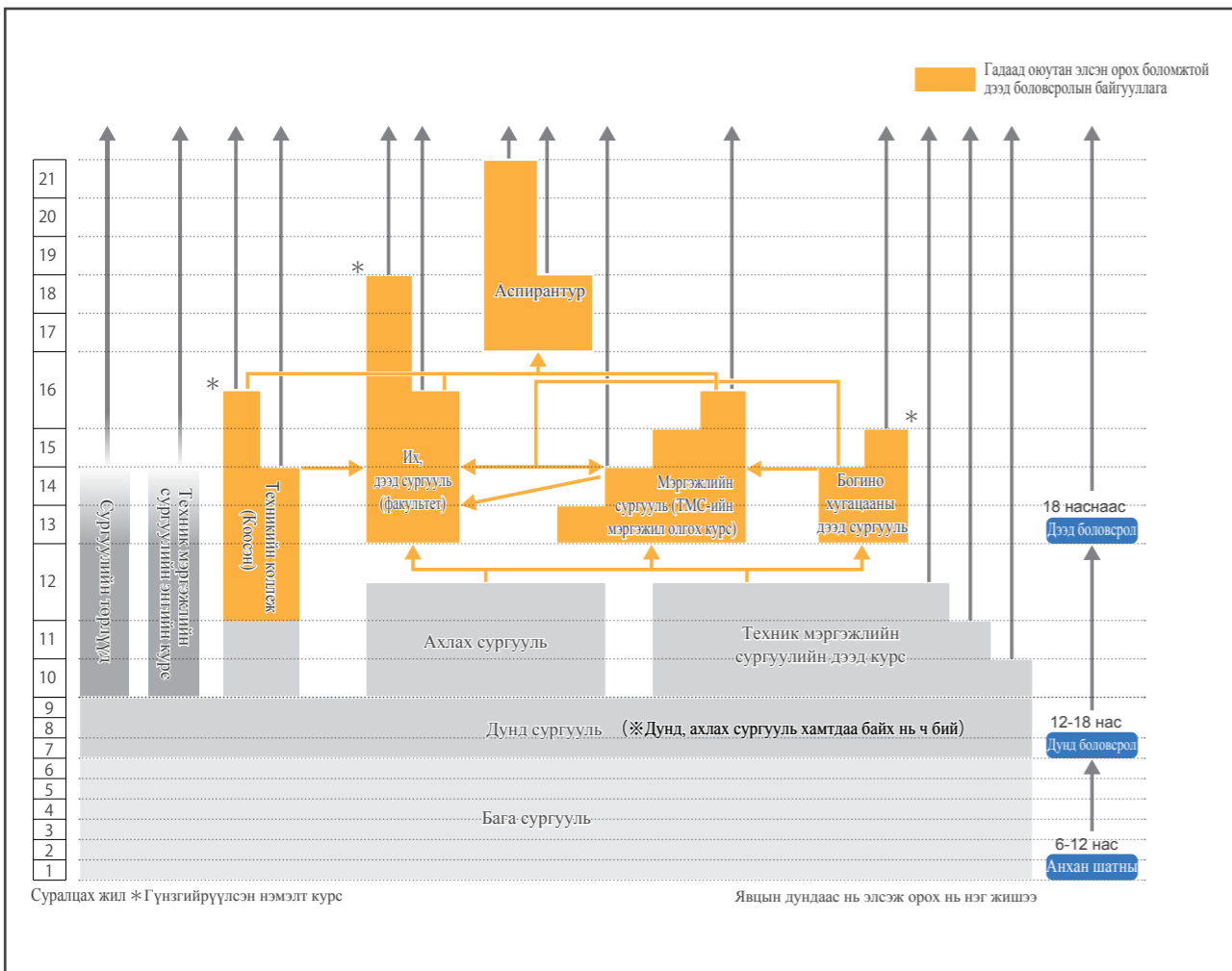
- Зардал** Зуучлалын хэд хэдэн компаниудыг харьцуулж үзээд санал болгож буй үнэ нь үндэслэлтэй эсэхийг тогтоох, Японд цагийн ажил хийгээд сургалтын төлбөр болон амьжиргааны зардлаа бүгдийг олж чадна гэж хэлж буй эсэх, төлбөр болон үйлчилгээний агуулгыг гэрээнд тодорхой заасан эсэхийг харах
- Үйлчилгээ** Сурах зорилгод тань нийцсэн сургуулийг танилцуулж байна уу, хуурамч бичиг баримт бүрдүүлэн хил нэвтрэх талаар санал болгож байна уу, асуултад болон бүрдүүлэлтийн явцын талаар сэтгэлд нийцсэн хариулт хэлж байна уу, бүртгүүл гэж шавдуулж байна уу, Японд сурахын давуу тал төдийгүй сул талын талаар тайлбарлан хэлж байна уу.
- Туршлага** Япон руу оюутан зуучилж байсан хангалттай туршлагатай эсэх

Төлөвлөгөө 1	Төлөвлөгөө 2	Төлөвлөгөө 3	Алхам	Хамаарах хуудас	Хугацаа	Үйлдэл	
START	START		1 Төлөвлөх, мэдээлэл цуглуулах	Хуудас 3, хуудас 28-31		Сурах зорилгоо тодорхойлох, шаардлагатай хэлний түвшин болон сурах зардал мөнгөө тооцоолох	
↓	↓		2 Япон хэлний сургуулийн элсэлтийн материал авахаар хүсэлт гаргах	Хуудас 18, 19	4-6 сар	10-12 сар	Суралцахыг хүсч буй хэд хэдэн сургуулийн танилцуулга болон элсэлтийн бичиг баримтыг хүлээн авах. Элсэн орох шалгуурыг мэдэж авах
↓	↓		3 Сургууль сонгох	Хуудас 18, 19	9 сар хүртэл	-2 сар	Сургуулийн танилцуулга гэх мэт материалд тулгуурлан сурахыг хүсч буй сургуулиа сонгох
↓	↓		4 Сургуульд элсэх өргөдөл гаргах	Хуудас 18, 19	9-11 сар	2-4 сар	Сургуульд элсэх өргөдөл болон бусад холбогдох бичиг баримтыг сурахыг хүсч буй сургууль руугаа илгээнэ.
↓	↓		5 Сургуульд элсэх зөвшөөрөл гарна				Сургуульд элсэх зөвшөөрөл хүлээж авна. Сургалтын төлбөр гэх мэт төлбөрийг шилжүүлнэ.
↓	↓		6 Япон явах бичиг баримтаа бүрдүүлэх	Хуудас 24-27	1-3 сар	7-9 сар	Оршин суух зөвшөөрлийн бичиг хүлээн авсны дараа виз мэдүүлнэ
↓	↓		7 Японд сурах бэлтгэлээ хийх				Оршин суух байр хайна.
↓	↓		8 Япон руу нисэх бэлтгэл хийх, Япон явах				Тийз, даатгалаа хөөцөлдөнө.
↓	↓		9 Сургуульд элсэх бичиг баримтын бүрдүүлэлт хийх				
↓	↓	Төлөвлөгөө 3 START	10 Сургуульд элсэн орж, хичээлээ үзэж эхлэх		Япон хэлний сургуульд элсэн орно.		
↓	↓		11 Их дээд сургууль болон мэргэжлийн сургуульд холбогдох бичиг баримт авахаар хандах	Хуудас 8-17	4-5 сар		Сурахаар сонирхож буй хэд хэдэн сургуулийн танилцуулга, сургуулийн элсэлтийн бичиг баримт хүлээн авна. Элсэн орох шалгуур хангаж буй эсэхээ магадлан тогтооно.
↓	↓		12 Сургууль сонгох	Хуудас 8-17	-6 сар		
↓	↓		13 Японд суралцах шалгалт (EJU) өгөхөөр бүртгүүлнэ. Япон хэлний түвшин тогтоох шалгалт (JLPT) TOEFL® (IELTS, TOEIC®) өгнө.	Хуудас 20-21	-7 сар		Японд суралцах шалгалт (EJU) өгөхөөр бүртгүүлж, шаардагдах шалгалтуудыг өгнө.
↓	↓		14 Сургуульд элсэх өргөдөл гаргана.	Хуудас 8-17	8-10 сар		Элсэх өргөдөл, бусад шаардагдах бичиг баримтыг сургууль руугаа илгээнэ.
↓	↓		15 Шалгалт өгнө.		11-2 сар		Бичиг баримтын шалгаруулалт, Японд суралцах шалгалт (EJU) өгч, суралцахыг хүсч буй сургуулийнхаа элсэлтийн шалгалтыг өгнө
↓	↓		16 Сургуульд орох зөвшөөрөл авна.				Сургуульд орох зөвшөөрөл хүлээн авна.
↓	↓		17 Япон явах бичиг баримтын бүрдүүлэлт хийнэ.	Хуудас 24-27			Оршин суух зөвшөөрөл авсны дараа виз мэдүүлнэ.
↓	↓		18 Сурах бэлтгэлээ базаана.				Сургалтын төлбөрөө шилжүүлнэ. Оршин суух байр хайна.
↓	↓		19 Оршин суух зөвшөөрлийн эрхээ өөрчлөнө.				
↓	↓		20 Япон явах бичиг баримт бүрдүүлж, Япон явна.				Тийз, даатгалаа хөөцөлдөнө.
↓	↓		21 Сургуульд элсэж орох бичиг баримт бүрдүүлнэ.				
Япон хэлний сургууль дүүргэнэ	Япон хэлний сургууль дүүргэнэ		22 Япон хэлний сургууль дүүргэнэ.				
GOAL!!	GOAL!!		23 Сургуульд элсэн орно.		Их сургууль, МС-д элсэн орно.		* Намар хичээл нь эхэлдэг (9, 10 сар) зарим нэг сургууль ч бий. * Өргөдөл гаргахаас сургуульд элсэн орох хүртэлх процедур сургуулиасаа хамаараад өөр байдаг. Тухайн сургуулийн оюутан шалгаруулах журамтай сайтар танилцаж, бүрдүүлэлт хийхдээ алдаа гаргахгүй байх тал дээр анхаараарай.
	Их сургууль, мэргэжлийн сургууль		24 Төгсөнө.		4 сар		
	GOAL!!				3 сар		

↓ = Өөрийн орондоо хөөцөлдөнө
 ↓ = Японд хөөцөлдөнө

Японы боловсролын тогтолцоо

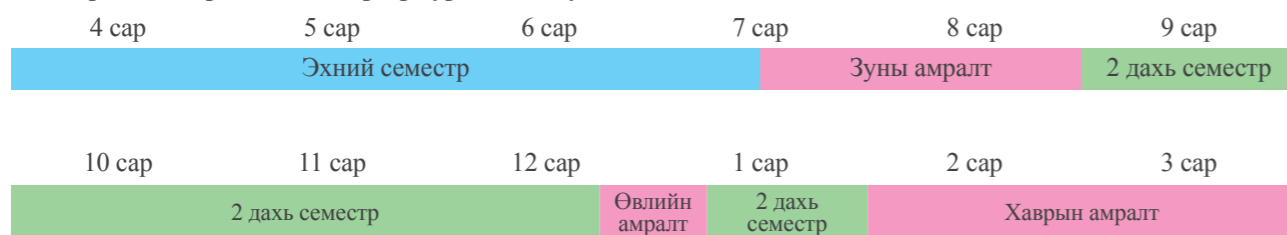
Японы дээд боловсрол нь анхан шатны боловсрол (Бага сургууль 6 жил) болон дунд боловсрол (Дунд сургууль 3 жил, ахлах сургууль 3 жил) гэсэн нийт 12 жилийн боловсролыг дүүргэсний дараа эхэлдэг. Гадаад оюутан элсэн орох боломжтой дээд боловсролын байгууллага нь 1) Техникийн коллеж, 2) Мэргэжлийн сургууль (TMC-ийн мэргэжил олгох курс), 3) Богино хугацааны дээд сургууль, 4) Их сургууль (факультет), 5) Аспирантур гэсэн 5 төрөлтэй. Үүсгэн байгуулсан субъектээс нь хамааруулан улсын, нийтийн, хувийн гэж ангилдаг.

1 Хичээлийн жилийн календарь ба семестрийн тогтолцоо

Японы сургуулиудын хичээлийн жил ихэвчлэн 4 сараас дараа оны 3 сар хүртэл үргэлжилдэг. Японы олонхи их дээд сургууль семестр /2 семестр/-ийн тогтолцоотой бөгөөд эхний семестр нь 4-9 сар хүртэл, 2 дахь семестр нь 10-3 сар хүртэл байдаг. 3 болон 4 семестртэй их дээд сургууль ч байдаг.

< 4 сард элсэн ороод 2 семестрээр суралцах оюутны 1 жил >

2 Элсэлтийн шалгууртай танилцаарай!

Японы их дээд сургууль (Факультет), богино хугацааны дээд сургууль, мэргэжлийн сургуульд элсэн орохын тулд зарчмын хувьд 12 жилийн албан боловсрол эзэмшсэн байх шаардлагатай. Харин техникийн коллежид явцаас ороход 11 жил, аспирантурт (магистр)-т элсэхэд 16 жилийн боловсрол эзэмшсэн байх шаардлагатай.

- Энэтхэг, Непал, Бангладеш, Малайз, Мьянмар, Монгол, Перу зэрэг улсад 10 эсхүл 11 жилийн боловсрол эзэмшсэн хүмүүс Японы их дээд сургуульд элсэн орохын тулд дараах шалгуур үзүүлэлтийн аль нэгийг хангасан байх шаардлагатай. Элсэлтийн шалгуур тодорхойгүй тохиолдолд тухайн сургуулиасаа тодруулаарай.
1. Өөрийн орондоо их дээд сургуульд орохын өмнөх бэлтгэл сургалт юмуу их дээд сургуульд 1-2 жил суралцаж, албан ёсны сургуулийн боловсролын 12 жилийг дүүргэсэн байх
  2. Японы Боловсрол Шинжлэх Ухааны Сайдын заасан бэлтгэл сургалтыг дүүргэсэн байх (Японы ахлах сургуультай дүйцэх боловсрол эзэмшсэн байх)
Харин 12 жилийн бус боловсролын системээр суралцаж төгссөн хүмүүсийн хувьд Боловсрол, Шинжлэх Ухааны Сайдын заасан сургалтыг тухайн улсад сурч дүүргэсэн бол бэлтгэл сургалтад хамрагдахгүйгээр элсэн орох боломжтой.

Японы Боловсрол, Шинжлэх Ухааны Сайдын заасан “Бэлтгэл сургалт”
https://www.jasso.go.jp/en/study_j/search/nihongokyouiku.html

3 Боловсролын зэрэг цол, суралцах жилээ тодруулж хараарай!

	Анги, курс	Олгогдох боловсролын зэрэг цол	Суралцах үндсэн хугацаа
Аспирантур	Докторын сургалт *1	Доктор	5 жил
	Магистрын сургалт	Магистр	2 жил
	Нарийн мэргэжлийн зэрэг олгох сургалт (Professional Degree)	Магистр (Нарийн мэргэжлийн)	2 жил
Хуулийн доктор (Нарийн мэргэжлийн)		3 жил	
Боловсролын магистр (Нарийн мэргэжлийн)		2 жил	
Их дээд сургууль (факультет)	Ердийн бакалаврын сургалт, 4 жилийн эм зүйн анги	Бакалавр	4 жил
	Анагаах ухаан, шүд ам судлал, мал эмнэлгийн анги, 6 жилийн сургалттай эм зүйн анги		6 жил
Богино хугацааны дээд сургууль *2 *5	-	Богино хугацааны дээд сургуулийн бакалавр	2-3 жил
Техникийн коллеж *3 *4 *5	-	Дэд бакалавр	3 жил (Худалдааны хөлөг онгоцных 3 жил 6 сар)
Мэргэжлийн сургууль *4	Мэргэжлийн курс (Мэргэжлийн сургууль)	Мэргэжилтэн	2-оос дээш жил
		Дээд зэргийн мэргэжилтэн	4-өөс дээш жил

*1 Аспирантур нь эхэн (2 жил) болон сүүлийн шатны (3 жил) гэж ангилагддаг. Бакалаврын сургалт нь 6 жил үргэлжилдэг анагаах ухаан, шүд ам судлал, 6 жилийн сургалттай эм зүйн болон мал эмнэлгийн ангийн докторын сургалтын үндсэн хугацаа 4 жил байдаг.
 *2 Богино хугацааны дээд сургууль төгссөний дараа гүнзгийрүүлсэн курс (1-2 жилийн)-т дэвшин суралцаж, “Бакалавр”-ын зэрэг авах боломжтой.
 *3 Техникийн коллежид суралцах үндсэн хугацаа 5 жил боловч гадаад оюутныг 3-р курсээс эхлэн хүлээж авдаг. Төгссөнийхөө дараа гүнзгийрүүлсэн курст дэвшин суралцаж, “Бакалавр”-ын зэрэг авах боломжтой.
 *4 Техникийн коллежийн “дэд бакалавр”, мэргэжлийн сургуулийн “мэргэжилтэн”, “дээд зэргийн мэргэжилтэн” нь цол юм.
 *5 Их дээд сургуулийн шинэчлэл, боловсролын зэрэг олгох асуудал эрхэлсэн (NIAD-QE) байгууллагаар магадлан итгэмжлэгдсэн богино хугацааны дээд сургууль, техникийн коллежийн мэргэжлийн ангийг дүүргэж, тус байгууллагын шалгалтад тэнцвэл “Бакалавр”-ын зэрэг авах боломжтой. Дэлгэрэнгүйг элсэхийг хүсч буй сургуулиасаа лавлана уу.

Боловсролын зэрэг олгох ажил (Их дээд сургуулийн шинэчлэл, боловсролын зэрэг олгох асуудал эрхэлсэн байгууллага)
<http://www.niad.ac.jp/english>

Q Японд авсан боловсролын зэрэг бусад улс оронд хүчинтэй юу?
A Япон улсад авсан боловсролын зэрэг бусад улсад авсан боловсролын зэрэгтэй нэгэн адил хүчинтэй. Гэхдээ зарим улсын Боловсролын Яам болон магадлан итгэмжлэх байгууллага (ашгийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн байгууллага зэрэг) гадаадад авсан боловсролын зэргийг үнэлэх тохиодол байдаг. Тиймээс өөрийн орны холбогдох байгууллагаас лавлаж тодруулаарай.

Их дээд сургууль, богино хугацааны дээд сургууль

Дээд боловсролын цөмийг бүрдүүлдэг боловсролын байгууллага болох их дээд сургуульд суралцах хугацаа үндсэндээ 4 жил, богино хугацааны дээд сургуулийнх 2 жил байдаг. Сургуулиасаа хамаараад сонсогч оюутан, кредит аван суралцагч оюутны тогтолцоо ч бас бий. Боловсролын зэрэг авах зорилгоор урт хугацаагаар суралцахаас гадна боловсролын зэрэг авахгүйгээр мөн богино хугацаагаар суралцаж болно.

1 Элсэх шалгуураа магадлаарай!

Доорхи шалгуурын аль нэгийг хангасан байх шаардлагатай.

1. Японоос бусад улсад 12 жилийн боловсрол эзэмшсэн байх
  2. Японоос бусад улсад 12 жилийн боловсрол эзэмшсэнтэй дүйцэх боловсрол эзэмшсэнийг батлах шалгалтанд тэнцэж, 18 нас хүрсэн байх
  3. Гадаад улсын ахлах сургуультай дүйцнэ хэмээн магадлан итгэмжлэгдсэн Япон улс дахь гадаад сургуулийг төгссөн, 18 нас хүрсэн байх
  4. Япон улсын Боловсрол Шинжлэх Ухааны Сайдын хүлээн зөвшөөрсөн 11-ээс дээш жилийн боловсролыг гадаад улс оронд эзэмшсэн байх
  5. Олон улсын бакалавр, абитур, Франц улсын бакалавр зэрэгтэй, эсвэл GCEA (General Certificate of Education: Advanced Level-Англи гэх мэт улсын ерөнхий боловсролын А түвшний шалгалт) шалгалтанд хангалттай дүн үзүүлсэн, 18 нас хүрсэн байх
  6. Олон улсын үнэлгээний байгууллага болох “WASC, CIS, ACSE”-ын магадлан итгэмжилсэн сургуульд 12 жил сурч төгссөн, 18 нас хүрсэн байх
  7. Ахлах сургууль төгссөнтэй дүйцэх боловсрол эзэмшсэнийг батлах шалгалтанд тэнцсэн, 18 нас хүрсэн байх
  8. Сургуулийн боловсролын хуулинд заасан дээрхээс бусад элсэх шалгуур дотроос аль нэг шалгуур үзүүлэлтийг хангасан байх
  9. Тухайн сургуулийн элсэлтийн тусгай шалгалтаар ахлах сургууль төгссөнтэй дүйцэхүйц сурах чадвартай нь тогтоогдсон, 18 нас хүрсэн байх
- ※ 1.-3.-ын хувьд суралцсан хугацаа нь 12 жил хүрээгүй бөгөөд гадаад улсын нэр бүхий боловсролын байгууллагад суралцан төгсөөгүй бол нэр бүхий бэлтгэл сургалт юм уу сургалтын байгууллагад курс дамжаа дүүргэх шаардлагатай болох тохиолдол бий.

2 Сургууль хайя!

Их дээд, богино хугацааны дээд сургууль Сонгохдоо анхаарах зүйлс!

1. Хичээл, судалгааны агуулга	Үнэхээр үзэж сонирхохоор хичээл үү? Судалгаа хийх боломжтой юу?
2. Курс (сургалтын хөтөлбөр)	Япон оюутнуудтай ижил хөтөлбөрөөр хичээллэх үү? Зөвхөн англи хэлээр хичээлээ судлаад боловсролын зэрэг авах боломжтой юу? Урт хугацааны сургалтын хөтөлбөр үү, эсвэл богино хугацааных уу?
3. Сургалтын орчин, материаллаг бааз	Сургалтын орчин болон материаллаг бааз хэр бүрдсэн байна вэ?
4. Элсэлтийн шалгалт	Японд очихоос өмнө элсэх зөвшөөрөл өгдөг эсэх, гадаад оюутанд зориулсан тусгай сонгон шалгаруулалт хийдэг эсэх
5. Гадаад оюутныг дэмжих тогтолцоо	Япон хэлний нэмэлт хичээл ордог уу? Гадаад оюутныг дэмжих, хичээл болон ахуй амьдралд нь дэмжлэг үзүүлдэг зааварлагч байдаг эсэх, мөн ажилд ороход дэмжлэг үзүүлдэг эсэх
6. Төгссөн оюутнуудын замнал	Аспирантурт дэвшин суралцаж уу, шууд ажлын талбарт гарч уу?
7. Сургалтын төлбөр, бусад хэргэцээг зардал	Эхний жилийн зардал хэд болох, 2 дахь жилээс хэдийг төлөхөөр байна, төгсөх хүртэлх сургалтын нийт төлбөр хэд болох
8. Оюутны тэтгэлэг олгодог эсэх	Тухайн сургууль оюутны тэтгэлэг олгодог эсэх, мөн сургалтын төлбөрөөс чөлөөлж хөнгөлдөг эсэх, тэтгэлэгт хамрагдах магадлал хэр өндөр болох, Япон руу суралцахаар явахаас өмнө тэтгэлгийн хариу мэдэгддэг эсэх
9. Орон байр	Сургуулийн дотуур байртай эсэх, түрээсийн байр танилцуулдаг эсэх
10. Байршил, орчин	Тухайн сургуулийн хичээллэх болон амьдрах орчин нөхцөл тохиромжтой байна уу? Том хотод байдаг уу, эсвэл хөдөө юу? Цаг уурт нь зохицож амьдарч чадах эсэх

Их дээд сургууль, богино хугацааны дээд сургуулиудын мэдээлэл (JASSO)
https://www.jasso.go.jp/en/study_j/search/daigakukensaku.html

Japanese Colleges and Universities Search (JASSO)
https://www.g-studyinJapan.jasso.go.jp/univ_search/

Их дээд сургууль, богино хугацааны дээд сургууль хайх (JAPAN STUDY SUPPORT)
<http://www.jpss.jp/en/>

- Хувийн зардлаар суралцах гадаад оюутанд зориулсан их дээд сургуулийн танилцуулга
- Энэхүү гарын авлагад их дээд сургуулиудын элсэлтийн шалгалтын агуулга, элсэлтийн шалгалтад тэнцэж орсон гадаад оюутны тоо гэх мэт их хэрэгтэй мэдээлэл орсон байгаа. Хянан тохиолдуулж, хэвлэсэн: Азийн Оюутны Соёлын Холбоо (Япон улсад худалдаалдаг)
 ※ Японд суралцах материал, гарын авлагатай танилцах хэсэг (Хуудас 41-ийг хар) -д танилцах боломжтой.

3 Элсэлтийн материалаа магадлаарай!

1. Сургуульд элсэх өргөдөл (Тухайн сургуулийн албан маягтаар)
  2. Ахлах сургуулийн төгсөлтийн (төгсөх гэж буйг нотлох) гэрчилгээ
  3. Ахлах сургуулийн дүнгийн тодорхойлолт
  4. Төгссөн сургуулийн захирал буюу багшийн тодорхойлолт
  5. Япон хэл эсвэл англи хэлний чадварыг нотлох гэрчилгээ
  6. Бусад
- Сургуулиасаа хамаараад бүрдүүлэх материал ялгаатай, мөн япон хэл эсхүл англи хэлний бичгийн орчуулгын шалгалт өгөх шаардлагатай газар байдаг тул дэлгэрэнгүйг тухайн сургуулиасаа шууд лавлаарай.

4 Элсэлтийн шалгалтаа магадлаарай!

Ихэнх сургуулиуд япон элсэгчдэд зориулсан элсэлтийн шалгалтаас гадна гадаад хүмүүс (гадаад оюутан)-г зориулсан элсэлтийн шалгалт зохион байгуулдаг. Дараах материал, шалгалтуудаас хэд хэдэн үзүүлэлтийг нэгтгэн сонгон шалгаруулалт хийдэг. Шалгалт авах арга хэлбэр нь сургуулиасаа хамаараад өөр байх тул тухайн сургуулийн элсэлтийн шалгалтын зааварчилгаа зэргээс харж тодруулаарай.

1. Элсэлтийн материалын сонгон шалгаруулалт
2. Мэдлэгийн тест
3. Ярилцлага
4. Богино эссе, зохион бичлэг
5. Бусад ур чадвар, тухайн мэргэжил хувь хүний зан төрхөд тохирох эсэхийг тогтоох шалгалт
6. Японд суралцах шалгалт (EJU)
7. Япон хэлний түвшин тогтоох шалгалт (JLPT)
8. Элсэлтийн ерөнхий шалгалт

5 Сургуулиа төгсөхийн тулд?

Дараах болзлыг ханган их дээд сургууль төгсвөл “Бакалавр”-ын зэрэг авна.
 ※ Сургуулиасаа хамаараад тусгай төгсөх кредит, нөхцөл заах тохиолдол байдаг.

Төрөл	Сурах жил	Авах кредит	Боловсролын зэрэг	
1. Их дээд сургууль (факультет)	Ердийн факультет, 4 жилийн эм зүйн анги	4 жил	124 кредитээс дээш	Бакалавр
	Анагаах, шүд судлал, мал эмнэлгийн анги, 6 жилийн эм зүйн анги	6 жил	Анагаах, шүд судлал 188 кредитээс дээш Мал эмнэлэг 182 кредитээс дээш Эм зүй 186 кредитээс дээш	
2. Богино хугацааны дээд сургууль	2 жилийн анги	-	62 кредитээс дээш	Богино хугацааны дээд сургуулийн бакалавр
	3 жилийн анги	-	93 кредитээс дээш	

Аспирантур

1 Элсэлтийн шалгуураа магадлаарай!

Дараах шалгуурын аль нэгийг хангасан байх шаардлагатай.

① Магистрын анги

1. Японы их дээд сургууль төгссөн байх
2. Их Дээд Сургуулийн Үнэлгээ, Боловсролын Зэрэг Олгох Байгууллага (NIAD-QE)-аас бакалаврын зэрэг авсан байх
3. Гадаадад 16 жилийн сургуулийн боловсрол эзэмшсэн байх
4. Гадаадын их дээд сургууль болон түүнтэй дүйцэх сургуулийн 3 жилээс дээш сургалттай курсийг суралцан төгсөж, бакалаврын зэрэгтэй дүйцэхүйц боловсролын зэрэг авсан байх
5. Гадаад улсын их дээд сургуулийн сургалт явуулдаг хэмээн магадлан итгэмжлэгдсэн боловсролын байгууллагын 16 жилийн сургалтыг Японд дүүргэсэн байх
6. Тусгайлан заасан мэргэжлийн сургуулийг төгссөн байх
7. Тухайн сургуулийн аспирантурын элсэлтийн шалгалтаар их дээд сургууль төгссөнтэй дүйцэх боловсролтой хэмээн үнэлэгдсэн, 22 нас хүрсэн байх

② Докторын анги

1. Японд магистрын зэрэг болон нарийн мэргэшлийн зэрэг авсан байх
2. Гадаадад магистрын зэрэг болон нарийн мэргэшлийн зэрэгтэй дүйцэх боловсролын зэрэг авсан байх
3. Гадаадын их дээд сургуулийн аспирантурын сургалт явуулдаг хэмээн магадлан итгэмжлэгдсэн боловсролын байгууллагыг Японд суралцан төгсөж, магистрын зэрэг, эсвэл нарийн мэргэшлийн зэрэгтэй дүйцэх боловсролын зэрэг авсан байх
4. Их дээд сургууль төгсөөд их сургууль, эрдэм шинжилгээний байгууллага (гадаадын их дээд сургууль, эрдэм шинжилгээний газар хамаарна) зэрэгт 2-оос дээш жил судалгаа шинжилгээний ажил хийсэн, элсэхийг хүсч буй аспирантур нь магистрын зэрэгтэй хүнтэй дүйцэхүйц боловсролтой хэмээн хүлээн зөвшөөрсөн байх
5. Аспирантурын элсэлтийн шалгалтаар магистрын зэрэг эсвэл нарийн мэргэшлийн зэрэгтэй хүнтэй дүйцэх боловсролтой хэмээн үнэлэгдсэн, 24 нас хүрсэн байх

③ Докторантур (Анагаах ухаан, шүд эмчилгээ, эм зүйн зарим анги, мал эмнэлгийн анги)

Анагаах ухаан, шүд эмчилгээ, эм зүйн зарим анги болон мал эмнэлгийн ангид элсэхээр хүсэлт гаргах бол боловсролын зэргээсээ хамаараад элсэлтийн

шалгуур нь өөр байдаг тул өргөдөл гаргахаасаа өмнө тухайн их дээд сургуулиасаа лавлаарай.

2 Судалгааны төлөвлөгөө бичигцгээе!

Судалгааны төлөвлөгөө гэдэг нь тодорхой сэдвээр, хэрхэн судалгаа хийх вэ гэдгээ илэрхийлж бичсэн зүйл юм. Ихэнх аспирантурт судалгааны ажлын төлөвлөгөө гаргаж өгөхийг шаарддаг. Агуулга нь дараах байдалтай байна.

1. Судалгааны зорилго
2. Урьдчилсан нөхцөл
3. Ач холбогдол
4. Судалгааны арга зүй
5. Ашигласан материал гэх мэт

Формат болон үг үсгийн тоо нь сургуулиасаа хамаарч өөр байдаг бөгөөд үсгийн тоо нь ерөнхийдөө 2000 орчим үсэг (япон хэл дээр) байдаг. Судалгаа хийх салбарынхаа эрдэм шинжилгээний өгүүлүүдийг хайж, энэ чиглэлийн судалгаа хэр хэмжээнд хийгдсэн байна, судлагдаагүй ямар асуудал үлдсэн байна гэдгийг судалж тодруулах нь чухал.

Дараах талыг харж дүгнэдэг.

1. Судалгааны ажилд хандаж буй идэвх
2. Асуудал олох чадвар
3. Асуудал шинжлэх чадвар
4. Логик сэтгэлгээ
5. Мэргэжлийн мэдлэг

Эрдэм шинжилгээний өгүүлэл хайх

- CiNii Articles
<http://ci.nii.ac.jp/>

※ Японд сурах явдлыг дэмжих материалтай танилцах хэсэг (Хуудас 41)-г танилцах боломжтой.

- Судалгааны төлөвлөгөө бичих аргачлал
 Судалгааны ажлын төлөвлөгөө хэрхэн бичих, ярилцлагын шалгалтад хэрхэн бэлдэх талаар мэдэж авч болно.
 Зохиосон: JASSO
 Хэвлэсэн: Bonjinsha Co., Ltd
 (Япон улсад борлуулагддаг)

3-1 Сургууль хайя!

Аспирантурт сурах талаархи мэдээлэл (JASSO)

- https://www.jasso.go.jp/en/study_j/search/daigakukensaku.html

Аспирантурт сурах сургууль хайх (JAPAN STUDY SUPPORT)

- <http://www.jpss.jp/en/>

3-2 Удирдагч багшаа хайя!

Удирдагч багш нь хичээлийн төлөвлөгөө болон судалгааны ажлыг удирдах бөгөөд удирдагч багшийг үндсэндээ өөрөө хайж олох хэрэгтэй байдаг. Зарим сургуулийн хувьд удирдагч багшаа урьдчилан олж, удирдах зөвшөөрлийг нь авах шаардлагатай байдаг.

< Удирдагч багш хайх арга >

- Төгссөн их сургуулийнхаа удирдагч багшаар дамжуулан олох
- Эрдэм шинжилгээний сэтгүүл, Японд төгсөгчид, өөрийн орны эрдэмтэн судлаачдаас мэдээлэл олж авах
- Вэб хуудас гэх мэт
- Сурахыг хүсч буй сургуулиараа дамжуулан танилцах

Судлаач хайх

- researchmap
<https://researchmap.jp/search/?lang=english>
- J-GLOBAL
<http://jglobal.jst.go.jp/en/>

< Багш болон сургуультай холбоо барих үедээ >

Өөрийн хийсэн судалгааны ажлын үр дүн, цаашид хийх судалгааны ажлын төлөвлөгөө, уг багшийг сонгосон шалтгаан зэргээ тодорхой бичиж, болж өгвөл төгссөн сургуулийнхаа удирдагч багшаас тодорхойлолт авч хавсаргах нь зүйтэй. Багш тань зөвхөн өөрийн чинь явуулсан материалд үндэслэн таныг дүгнэх тул сонгосон багштайгаа хэдэнтэй холбоо барьж, өөрийн хүсэл зоригийг ойлгуулах хэрэгтэй.

Багшид мэйл хэрхэн бичих талаар өмнө дурдсан "Судалгааны төлөвлөгөө бичих практик арга зүй"-ээс судалж болно.

Дээд ангийн оюутны нуу хоолой

Удирдагч багш нь оюутны амьдралын нэг чухал хэсэг. Тиймээс дээд ангийн оюутнуудаас удирдагч багшийн талаар аль болох мэдээлэл авч, өөрт тохирох эсэхээ судлаарай.

4-1 Элсэлтийн материалтай танилцаарай!

Аспирантурын үндсэн ангид элсэх зөвшөөрөл сургуулиасаа хамаарч ялгаатай байдаг. Үндсэн ангид шууд шалгалт өгөөд элсэх сургууль байхад судлаач оюутнаар суралцсаны дараа элсүүлдэг сургууль ч бий.

1. Элсэх өргөдөл (Тухайн аспирантурын маягтаар)
2. Их дээд сургуулийн бакалаврын (төгсөх гэж буйг нотлох) гэрчилгээ
3. Магистрын зэрэг (авах гэж буйг нотлох)-ийн гэрчилгээ (Докторантурт элсэх гэж байгаа бол)
4. Хамгийн сүүлд төгссөн сургуулийн дүнгийн тодорхойлолт
5. Тодорхойлолт
6. Төгссөн их дээд сургуульд сурч байхдаа бичсэн диссертаци (дипломын ажил) болон түүний агуулгын товч
7. Судалгааны төлөвлөгөө
8. Бусад

Сургуулиасаа хамаарч бүрдүүлэх материал өөр, мөн япон, эсхүл англи хэлний орчуулгын шалгалт өгөх шаардлагатай байх тохиолдол бий тул тухайн сургуулиасаа сайтар тодруулаарай.

4-2 Өргөдөл гаргах хугацаагаа магадлаарай!

Ихэнх сургууль зунаас 10-11 сард, мөн 1 сард оюутан шалгаруулж авдаг. Хичээл нь ихэвчлэн 4 сараас эхлэх бөгөөд 9 болон 10 сард хичээл нь эхэлдэг сургуулиуд ч бий.

4-3 Элсэлтийн шалгалтаа тодруулаарай!

Дараах материал, шалгалтын дүн зэргээс хэд хэдэн үзүүлэлтийг хослуулж сонгон шалгаруулалт хийдэг. Сургуулиасаа хамааран сонгон шалгаруулах арга нь өөр тул тухайн сургуулийн вэб сайт зэргээс тодруулаарай.

1. Бичиг баримтын шалгаруулалт (Гаргасан өргөдөл болон холбогдох бичиг баримт)
2. Мэдлэгийн тест (Мэргэжлийн, эсвэл заасан хичээлийн бичгийн шалгалт)
3. Ярилцлага (Шууд, эсвэл онлайнгаар)
4. Богино эссе, зохион бичлэг
5. Сонгосон мэргэжлийнх нь дагуу авах ярилцлага (Шууд, эсвэл онлайнгаар)

5 Судлаач оюутан (Research student) гэж хэн бэ?

Судлаач оюутан гэдэг нь дараах үндсэн бус оюутанд олгогддог статус юм.

1. Эрдмийн зэрэг авах зорилгоор бус, богино хугацааны судалгаа шинжилгээний ажил хийхийн тулд суралцаж буй суралцагч (Ихэвчлэн аспирантурын түвшинд)
2. Их дээд сургууль хоорондын солилцооны дагуу богино хугацаагаар суралцаж буй оюутан (Факультет, аспирантур)
3. Аспирантурт элсэхийн тулд бэлтгэл сургалтад суралцаж буй суралцагч (Ихэвчлэн факультет дүүргэсэн хүн)

Шалгаруулалт: Зөвхөн гаргаж өгсөн материалыг тань үзэж танилцсаны үндсэн дээр элсэх зөвшөөрөл олгодог газрууд олон.

Оршин суух статус: Зөвхөн сонсогч оюутнаар “Оюутны” виз авахын тулд долоо хоногт 10-аас илүү цагийн хичээлд суух шаардлагатай. Түүнээс гадна сонсогчийн журмаар биш үнэгүйгээр судалгаа явуулдаг судлаачийн хувьд “Соёлын үйл ажлага” гэсэн оршин суух статус авах шаардлагатай.

6 Нарийн мэргэшлийн магистр гэж юу болох?

Өндөр зэрэглэлийн мэргэжлийн чадварт сургаж, нийгэм, эдийн засгийн төрөл бүрийн салбарыг авч явах нарийн мэргэшлийн боловсон хүчнийг бэлдэх зорилго бүхий курс юм. Тухайлбал, хуулийн мэргэжилтэн бэлтгэдэг хууль зүйн аспирантур, багшлах боловсон хүчин бэлтгэдэг боловсрол судлалын аспирантур, мөн бизнес, технологийн менежмент, нягтлан бодох бүртгэл, төр олон нийтийн бодлого зэрэг салбаруудад нарийн мэргэшлийн аспирантур байдаг. Англи хэлээр хичээл нь явагддаг бизнесийн удирдлагын магистрын анги ч бий.

7 Төгсөхийн тулд яах вэ?

Анги, курс	Авах боловсролын зэрэг	Суралцах үндсэн хугацаа	Авах кредит	Бусад
Докторантур	Доктор	5 жил	30 кредитээс дээш (Магистрантурт авсан кредит багтана)	Докторын диссертаци хамгаалах шалгалтад тэнцэх
Магистрантур	Магистр	2 жил	30 кредитээс дээш	Магистрын диссертаци хамгаалах шалгалтад тэнцэх
Нарийн мэргэшлийн зэрэг олгох курс	Магистр (нарийн мэргэшил)	2 жил	30 кредитээс дээш (Хууль зүйн болон боловсрол судлалын аспирантурын кредит өөр өөр)	
	Хууль зүйн доктор (нарийн мэргэшил)	3 жил		
	Боловсролын магистр (нарийн мэргэшил)	2 жил		

* Аспирантурыг магистрантур (2 жил), докторантур (3 жил) гэж хуваадаг.

* Бакалаврын сургалт нь 6 жил үргэлжилдэг анагаах ухаан, шүд судлал, 6 жилийн эм зүйн болон мал эмнэлгийн ангийн докторантурт суралцах үндсэн хугацаа 4 жил байдаг.

Англи хэлээр боловсролын зэрэг авах курс

Японы их дээд сургууль глобалчлагдаж буйтай уялдан их дээд сургууль болон аспирантурт япон хэл судлалгүйгээр “Зөвхөн англи хэл дээр хичээлээ үзэж боловсролын зэрэг авч болдог хөтөлбөр” шинээр бий болж байна. Гэхдээ техникийн коллеж болон мэргэжлийн сургуульд ийм хөтөлбөр байдаггүй.

1 Сургууль хайя!

Англи хэлээр боловсролын зэрэг авах боломжтой хөтөлбөр (JASSO)

https://www.jasso.go.jp/en/study_j/search/daigakukensaku.html

Их дээд сургууль, богино хугацааны дээд сургууль хайх (JAPAN STUDY SUPPORT)

<http://www.jpss.jp/en/>

Зөвлөгөө Япон хэл ч үзмээр байна!

Гадаад оюутанд зориулсан япон хэлний сургалтын хөтөлбөртэй сургууль ч бий. Гэхдээ кредит авах боломжтой болон боломжгүй тохиолдол байдаг. Мөн сургалтын төлбөр төлөх шаардлагатай тохиолдол ч бий.

2 Элсэлтийн материалаа магадлаарай!

Энгийн бичиг баримт (Хуудас 9, 11)-аас гадна дараах бичиг баримтыг өгөх шаардлагатай байх тохиолдол олон.

1. Англи хэлний чадварыг нотлох гэрчилгээ (TOEFL®, IELTS зэрэг албан ёсны шалгалтын дүн)
2. Мэдлэг чадварыг тодорхойлох гэрчилгээ (Бакалаврт сурах бол Японд суралцах шалгалт (EJU), SAT, өөрийн орны ахлах сургуулийн улсын шалгалтын дүнгийн тодорхойлолт)

Ахлах ангийн оюутны дуу хоолой

Зөвхөн англи хэлээр явагдах хичээлд суугаад боловсролын зэрэг авах ангид орсон ч япон хэлний яриа болон хирагана, катакана үзвэл Японд амьдрахад амар хялбар болохоос гадна ажилд орох боломж илүү нээгдэнэ.

3 Сонгон шалгаруулалтын талаар магадлаарай!

- 1) Бичиг баримтын шалгаруулалт
- 2) Ярилцлага (Таны амьдарч буй улс, бүс нутагт авах ярилцлага, онлайн ярилцлага)
- 3) Бусад

< Шаардагдах англи хэлний чадварын түвшин >

	TOEFL iBT	IELTS
Аспирантур	75-80	6
Факультет	71-80	5.5-6

Англи хэл дээр явагддаг хичээл (Хэлний хичээл хамаарахгүй)-ийн нийт хичээлд эзлэх хувь өндөртэй 3 сургууль

Байр	Их дээд сургууль	%
1.	Олон Улсын Боловсролын Дээд Сургууль (Акита муж)	98.0
2.	Рицүмэйкан Ази Номхон Далайн Дээд Сургууль (Ооита муж)	88.9
3.	Миязаки Олон Улсын Дээд Сургууль (Миязаки муж)	40.3

Эх сурвалж: “Дэлхийн их дээд сургуулиудын рейтинг” япон хэл дээрх хувилбарыг үндэслэн муж, хотоор нь гаргав.

Англи хэлээр боловсролын зэрэг авах боломжтой ангийн тоо

	Мэргэшил	Факультет	Аспирантур
Хүмүүнлэгийн ухаан	12	15	
Нийгмийн ухаан	11	81	
Боловсрол судлал	0	4	
Байгалийн ухаан	8	85	
Техникийн ухаан	17	265	
ХАА, ус агнуур, мал эмнэлэг	3	66	
Анагаах ухаан	0	62	
Амьдралын ухаан	0	0	
Урлаг судлал	0	3	
Нэгдсэн онолын факультет	16	65	

Эх сурвалж: Японы Оюутныг Дэмжих Байгууллагын судалгаа (2017 оны 5 сарын байдлаар)

Богино хугацаагаар суралцах, явцаас орох

1 Богино хугацаагаар суралцах талаар тодруулаарай!

Богино хугацаагаар суралцах гэдэг нь боловсролын зэрэг авах зорилгоор бус, хэдэн 7 хоногоос 1 жил хүртэлх хугацаагаар суралцахыг хэлнэ.

Хичээл явагдах хэл: Япон юмуу англи хэл дээр, эсвэл япон, англи хэл хосолсон байдлаар явагдах нь бий.

Сургалтын хөтөлбөрийн хэлбэр: Богино хугацаагаар суралцах гадаад оюутанд зориулсан тусгай ангитай байх, эсвэл факультетын ердийн хичээлүүдэд сууж суралцах гэх мэт янз бүр байдаг.

Богино хугацаагаар суралцах нь дараах 5 онцлогтой.

	Агуулга	Кредит	Сургалтын төлбөр хаана төлөх	Хаанаас лавлах
1. Оюутан солилцоогоор суралцах	Оюутан солилцоо гэрээтэй их дээд сургуульд суралцах тогтолцоо	Тухайн гадаадын сургуульд суралцах хугацаандаа авсан кредитийг оюутан солилцооны гэрээний дагуу үндсэн сургуулийн кредитээр хүлээн зөвшөөрдөг.	Үндсэн сургуульдаа. (Оюутан солилцоогоор суралцах гадаад сургуулийн төлбөрөөс чөлөөлөгдөнө.)	Өөрийн оронд одоо суралцаж буй сургууль
2. Оюутан солилцооноос бусад хөтөлбөрүүд	Оюутан солилцооны гэрээтэй сургуулиас бусад сургуулийн оюутнууд ч суралцаж болох хөтөлбөр бий.*1	Хөтөлбөрөөсөө хамааран кредит авч болох болон болохгүй тохиолдол бий.	Суралцах гадаадын сургууль	Очиж суралцах Японы их дээд сургууль
3. Судлаач оюутан *2	Их дээд сургууль төгссөн хүн бол "Судлаач оюутан"-аар 6 сар, эсвэл 1 жил аспирантурт мэргэжлийн судалгаа хийж болдог тогтолцоо юм.	Авах боломжгүй	Суралцах гадаадын сургууль	Суралцах Японы их дээд сургууль
4. Сонсгоч оюутан *2	Хичээлд сууж, сонсох зорилготой тогтолцоо	Авах боломжгүй	Суралцах гадаадын сургууль	Суралцах Японы их дээд сургууль
5. Судлагч оюутан *2	Кредит авах зорилго бүхий тогтолцоо	Авах боломжтой.	Суралцах гадаадын сургууль	Суралцах Японы их дээд сургууль

*1 Богино хугацааны хөтөлбөртэй их дээд сургууль хайх (JASSO)
https://www.jasso.go.jp/en/study_j/search/daigakukensaku.html

*2 Судлаач оюутан, сонсгоч ба судлагч оюутан гэсэн статусаар "Оюутны виз" авахын тулд аль аль нь "1 долоо хоногт 10-аас дээш цагийн хичээлд суух ёстой" гэж хуульд заасан байдаг.

Q Богино хугацаагаар суралцахад тэтгэлэг байдаг уу?

A Дараах тэтгэлэг бий.

- 1. Японы Засгийн Газар (Боловсрол, Шинжлэх Ухааны Яам)-ын япон хэл, соёл судлаач оюутанд зориулсан тэтгэлэг**
 Хэн хамрагдах: Их дээд сургуулийн факультетын оюутан бөгөөд япон хэл, соёлын чиглэлээр мэргэшиж буй оюутан
 Тэтгэлгийн хэмжээ (Сард): 117,000Йен
 Хаанаас лавлах: ① ЭСЯ-ны тодорхойлолтоор: Өөрийн оронд буй Япон улсын Дипломат Төлөөлөгчийн Газар ② Их сургуулийн тодорхойлолтоор: Одоо сурч буй сургууль
- 2. Японы Оюутныг Дэмжих Байгууллага (JASSO)-ын Оюутан солилцоог дэмжих хөтөлбөр (Гэрээний дагуу хүлээн авна)-ийн тэтгэлэг**
 Хэн хамрагдах: Их дээд сургууль хоорондын оюутан солилцооны гэрээгээр суралцах оюутан
 Тэтгэлгийн хэмжээ (Сард): 80,000 Йен
 Лавлах газар: Өөрийн орон дахь сурч буй сургууль

Тэтгэлгийн дээрх хэлбэрүүдээс гадна тухайн сургууль болон байгууллагууд оюутанд тэтгэлэг олгох тохиолдол бий тул энэ талаар сурахаар төлөвлөж буй сургуулиасаа тодруулаарай.

2 Явцаас орох болон шилжиж орох талаар тодруулаарай!

Явцын дундаас орох, шилжиж орохыг зөвшөөрдөг их дээд сургууль олон байдаг ч хэрэгжилт нь дор дурдсанчлан янз бүр байдаг.

- **Жил бүр оюутан хүлээж авах албагүй.**
- **Бүх факультет, ангиудад явцын дундаас орох, шилжин орохыг зөвшөөрдөггүй.**
- **Өмнөх суралцсан жил болон авсан кредитийг тань хүлээн зөвшөөрөхгүй байх тохиолдол бий.**

Их дээд сургууль (факультет)-д явцын дундаас орох болон шилжин орохын тулд дараах болзлын аль нэгийг хангасан байх шаардлагатай.

- Богино хугацааны дээд сургууль, техникийн коллеж, мэргэжлийн сургууль, ахлах сургуулийн нэмэлт мэргэжлийн ангийг төгссөн байх
- Их дээд сургуулийн үндсэн ангид 1 жилээс дээш хугацаагаар суралцаж, заагдсан кредитийг авсан байх, 4 жилийн их дээд сургууль төгссөн байх

Явцын дундаас орох, шилжин орох тогтолцооны талаарх мэдээлэл нь ердийн элсэлтийн шалгалтын мэдээлэлтэй харьцуулахад цөөн байдаг. Тиймээс нарийн мэдээллийг элсэхийг хүсч буй сургуулиасаа эртнээс шууд лавлаж тодруулаарай.

Явцын дундаас орох, шилжиж орохыг зөвшөөрдөг их дээд сургууль хайх (JASSO)

https://www.jasso.go.jp/en/study_j/search/daigakukensaku.html

Техникийн коллеж

Техникийн коллеж нь "Коосэн" хэмээн нэрлэгддэг дээд боловсролын байгууллага юм. Дунд сургууль төгссөний дараа 5 жил (худалдааны хөлөг онгоцны анги бол 5 жил хагас)-ийн сургалт тасралтгүй явуулдаг. Гадаад оюутныг 3-р курсээс элсүүлдэг. Улсын сургуулиас гадна хувийн сургууль ч бий.

1 Сургалтын онцлог нь юу вэ?

- Дэвшилтэт онолд тулгуурласан туршилт, дадлага, семинар голчилсон сургалтаар дэлхийд хүлээн зөвшөөрөгдсөн ур чадварт суралцаж, сүүлийн үеийн шинжлэх ухаан технологитой шууд харьцаж чадах практик ур чадвар бүхий мэргэжилтэн бэлтгэх байгууллага юм.
- Ихэнх анги нь инженерийн анги байдаг бөгөөд хөлөг онгоцны ажилчин бэлдэх худалдааны хөлөг онгоцны анги бас бий.
- 5 жилийн сургалтыг дүүргэсэн хүмүүс "Дэд бакалавр"-ын зэрэг авна.
- 5 жилийн сургалтаас гадна илүү өндөр зэрэглэлийн боловсрол олгох 2 жилийн нарийн мэргэшил олгох анги бас бий.
- Нарийн мэргэшлийн ангийг төгсөж, Их Дээд Сургуулийн Шинэчлэл, Боловсролын Зэрэг Олгох Байгууллага (NIAD-QE: National Institution for Academic Degrees and University Evaluation)-ын шүүлтээр орж тэнцвэл "Бакалавр"-ын зэрэг авах боломжтой.

2 Явцаас орох шалгуураа тодруулаарай!

Аль нэг шалгуурыг хангасан байх шаардлагатай. (Улсын техникийн коллежийн хувьд)

1. Гадаадад 11 жилийн сургуулийн боловсрол эзэмшсэн байх
2. Гадаадад 11 жилийн сургуулийн боловсрол эзэмшсэнтэй дүйцэх боловсролтой болохыг нотлох шалгалтад тэнцсэн байх
3. Гадаад улсын ахлах сургуультай дүйцнэ гэж магадлан итгэмжлэгдсэн Япон дахь гадаад сургуулийг суралцан төгссөн байх
4. Олон улсын бакалавр, абитур, Францын бакалавр зэрэгтэй байх
5. Япон дахь олон улсын үнэлгээний байгууллага болох "WASC, CIS, ACSI"-аар магадлан итгэмжлэгдсэн гадаад сургуулийн 11 жилийн боловсролыг дүүргэсэн байх
6. Ахлах сургууль төгссөнтэй дүйцэх боловсрол эзэмшсэнийг батлах шалгалтад тэнцсэн байх
7. Сургуулийн боловсролын хуулинд заагдсан дээрхээс бусад элсэх шалгуурын аль нэгийг хангасан байх

3-1 Улсын зардлаар сурах тохиолдолд

Япон улсын Засгийн Газар (БШУЯ)-ын тэтгэлгээр

сурах техникийн коллежийн оюутан
 Лавлах: Өөрийн орон дахь Япон улсын ЭСЯ

3-2 Хувийн зардлаар сурах тохиолдолд

1 Элсэлтийн материал

Үндэсний Технологийн Институт нь Японы техникийн коллежийн элсэлтийн нэгдсэн шалгалтыг зохион байгуулдаг тул элсэх үед бүрдүүлэх материал адил байдаг. Дэлгэрэнгүйг тус байгууллагын вэб сайтаас үзнэ үү.

2 Элсэлтийн шалгалт

Үндэсний Технологийн Институт нь дараах үзүүлэлтийг ерөнхийд нь үнэлэн дүгнэж, тэнцүүлэх эсэхээ шийдвэрлэдэг.

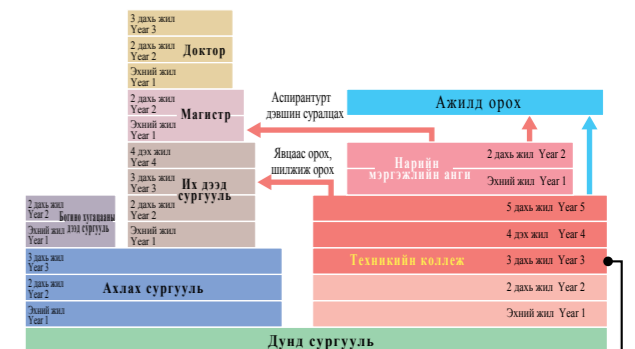
1. Элсэлтийн материал
  2. Японд суралцах шалгалт (EJU)-ын дүн
  3. TOEFL®, IELTS, TOEIC® шалгалтын аль нэгнийх нь дүн
  4. Ярилцлагын шалгалтын үнэлгээ
- Ярилцлагын шалгалтыг Японд өгөх шаардлагатай.

Техникийн коллежид суралцах талаар бодож буй хүнд (Үндэсний Технологийн Институтын Олон Улсын Харилцааны Төв)

<http://ciex.kosen-k.go.jp/menuIndex.jsp?id=32565&menuid=7766&funcid=28>

4 Төгссөнийхөө дараа яах вэ?

Технологийн коллеж төгссөний дараа ажилд орох, дэвшин суралцахын аль нэгийг сонгож болно. Улсын их сургуульд явцын дундаас орж суралцах гадаад оюутнууд олон байдаг.

※ Гадаад оюутан техникийн коллежийн 3-р курсээс гол төлөв элсэн орж суралцаг.

Мэргэжлийн сургууль (ТМС-ийн мэргэжил олгох курс)

Техник мэргэжлийн сургуулиуд дотроос мэргэжлийн сургалтын анги бүхий дээд боловсролын байгууллагын нэг бөгөөд ажил, амьдралд шаардлагатай мэдлэг, технологи, ур чадварт суралцаж, боловсролоо дээшлүүлэх явдлыг зорилго болгосон дээд боловсролын байгууллага юм. "Техникийн мэргэжилтэн"-ий цол авах боломжтой, 2-оос дээш жил суралцах ангиас гадна илүү өндөр мэргэжлийн ур чадвар эзэмших зорилго бүхий "Нарийн техникийн мэргэжилтэн"-ий цол авах боломжтой, 4-өөс дээш жил суралцах анги ч бий.

1 Сургалтын онцлог нь юу вэ?

Мэргэжлийн сургууль нь 1) Эмчилгээ, 2) Аж үйлдвэр, 3) Соёл боловсрол, 4) Худалдаа, 5) Ариун цэвэр эрүүл ахуй, 6) Боловсрол нийгмийн халамж, 7) Хувцасны дизайнер, 8) ХАА гэсэн 8 том салбарт хуваагддаг.

Тухайлбал, дараах ажилд ороход шаардлагатай зүйлсийг эндээс судлах боломжтой.

Интерьер дизайнер, архитектор, систем инженер, машин засварчин, сувилагч, шим тэжээл судлаач, тогооч, нарийн боов үйлдвэрлэгч, гоо сайханч, мэргэшсэн нягтлан бодогч, орчуулагч, онгоцны үйлчлэгч, зочид буудлын ажилтан, цэцэрлэгийн багш, гэрийн асрагч, хувцасны дизайнер, анимэ артист, кино найруулагч, жүжигчин, тоглоом зохион бүтээгч, гоёл чимэглэлийн дизайнер гэх мэт

2 Япон хэлний ямар түвшин шаардагдахыг тодруулаарай!

Мэргэжлийн сургуулийн хичээл япон хэл дээр явагддаг тул япон хэлний чадвартай байх шаардлагатай. Дараах шалгуурын аль нэгийг хангасан байх шаардлагатай.

1. Хууль зүйн сайдын зөвшөөрөлтэй Япон хэлний сургалтын байгууллагын сургалтад 6 сараас дээш хугацаагаар хамрагдсан байх
2. Японы Олон Улсын Боловсролыг Дэмжих Холбоо, Олон Улсын Солилцооны Сангийн зохион байгуулдаг япон хэлний түвшин тогтоох шалгалт (JLPT) -ын N1 болон N2 түвшинд тэнцсэн байх
3. Японы бага, дунд, ахлах сургуульд нэг жилээс дээш хугацаанд суралцсан байх
4. Японд суралцах шалгалт (EJU) (Япон хэл: унших болон сонсох, унших сонсох шалгалтын нийт оноо)-д 200-аас дээш оноо авсан байх
5. Япон Хэлний Ханз Үсгийн Чадвар Тогтоох Холбооноос зохион байгуулдаг ВJT “Бизнесийн япон хэлний чадварын тест”-д 400-аас дээш оноо авсан байх

3 Элсэх шалгуур хангасан эсэхээ магадлаарай!

Доорхи аль нэг шалгуур үзүүлэлтийг хангасан байх шаардлагатай.

1. Гадаад улсад 12 жилийн сургуулийн боловсрол эзэмшсэн байх
  2. Гадаад улсад 12 жилийн сургуулийн боловсрол эзэмшсэнтэй дүйцэх боловсрол эзэмшсэнийг батлах шалгалтад тэнцсэн, 18 нас хүрсэн байх
  3. Гадаад улсын ахлах сургуультай дүйцнэ гэж магадлан итгэмжлэгдсэн гадаад иргэдийн сургуулийг Японд суралцан төгссөн, 18 нас хүрсэн байх
  4. Гадаад улсад Боловсрол, Шинжлэх Ухааны Сайдын хүлээн зөвшөөрсөн 11-ээс дээш жилийн сургуулийн боловсролыг дүүргэсэн байх
  5. Олон улсын бакалавр, абитур, Францын бакалавр зэрэгтэй бөгөөд 18 нас хүрсэн байх
  6. Япон дахь олон улсын үнэлгээний байгууллага болох “WASC, CIS, ACSF”-ийн магадлан итгэмжилсэн гадаад хүүхдийн сургуульд 12 жилийн боловсрол эзэмшсэн, 18 нас хүрсэн байх
  7. Ахлах сургууль төгссөнтэй дүйцэх боловсрол эзэмшсэнийг батлах шалгалтад тэнцсэн, 18 нас хүрсэн байх
  8. Тухайн сургуулийн элсэлтийн тусгай шалгалтаар ахлах сургууль төгссөнтэй дүйцэхүйц сурах чадвартай нь тогтоогдсон, 18 нас хүрсэн хүн
  9. Сургуулийн боловсролын хуулинд заасан дээрх шалгуураас гадна тухайн сургуулийн бусад шалгуурын аль нэгийг хангасан байх
- ※ 1-3-ын хувьд суралцсан хугацаа 12 жил хүрэхгүй бол заагдсан бэлтгэл сургалт, судалгааны байгууллагад суралцаж төгсөх шаардлагатай.

4 Сургууль хайя!

Мэргэжлийн сургууль Сургууль сонгохдоо анхаарах зүйлс!

1. Албан ёсны зөвшөөрөлтэй сургууль байх	Харьяалагдах хот, мужийн засаг даргын зөвшөөрөлтэй эсэх, зөвшөөрөлгүй сургуулиас “Мэргэжилтэн” цол авах боломжгүй.
2. Сургалтын агуулга, багшийн тоо	Сургалтын хөтөлбөрийн агуулга, нэг багшид оногдох оюутны тоо
3. Сургалтын орчин, материаллаг бааз	Сургалтын орчин болон материаллаг бааз нь суралцагчийн техник, ур чадварыг хөгжүүлж чадах түвшинд байгаа эсэхийг фото альбом, танилцуулга зэргээс үзэж нягтлах
4. Ажилд орох талаар зөвлөгөө өгөх тогтолцоо, төгсөгчдийн замнал	Ажилд орох зөвлөгөө өгөхөд баримтлах зарчим нь ямар болох, төгсөгчид хаана ажилд орж байна
5. Сургалтын төлбөр	Эхний жилийнх хэд болох, төгсөх хүртэлх сургалтын нийт төлбөр хэд болох, хэзээ төлөх
6. Эргэн тойрны хүмүүсийн үнэлэлт	Төгсөгчид болон гадаад оюутнуудын сүлжээ зэргийг ашиглаарай.

Мэргэжлийн сургууль хайх

(National Association of Vocational Schools of Japan) <http://www.zensenkaku.gr.jp/association/index.html>
(Metropolitan Tokyo Professional Institution Association) <https://tsk.or.jp/?language=en>

Гадаад оюутан авч сургадаг мэргэжлийн сургуулийн жагсаалт (Мэргэжлийн сургалт, карьер сургалтын сан)

<http://www.sgec.or.jp/ryuugakuguide/en/index.html>

5 Ямар материал бүрдүүлэхээ магадлаарай!

1. Сургуульд элсэх өргөдөл (Тухайн сургуулийн маягтаар)
  2. Ахлах сургуулийн төгсөлтийн гэрчилгээ
  3. Хамгийн сүүлд төгссөн сургуулийн дүнгийн тодорхойлолт
  4. Япон хэлний сургалтын байгууллагын ирц болон дүнгийн тодорхойлолт (Японд амьдарч байгаа бол)
  5. Япон хэлний чадварыг гэрчлэх гэрчилгээ (Гадаадад амьдарч байгаа бол)
  6. Бусад
- Сургуулиасаа хамааран бүрдүүлэх материал өөр байдаг, мөн япон эсвэл англи хэлээр орчуулгын шалгалт өгөх хэрэгтэй байх тохиолдол гарах тул энэ тухай элсэхийг хүссэн сургуулиасаа тодруулаарай.

Зөвлөгөө Төгсөх болзолтой танилцах

Мэргэжилтэн цол авах боломжтой анги эсэх талаар сургуулиасаа тодруулаарай.

6 Ямар шалгалт авдаг талаар тодруулаарай!

- 1) Бичиг баримтын шалгаруулалт, 2) Мэдлэгийн тест, 3) Ярилцлагын шалгалт, 4) Зохион бичлэг, 5) Тухайн мэргэжил хувь хүний зан төрхөд тохирох эсэхийг тогтоох шалгалт, 6) Ур чадварын шалгалт, 7) Япон хэлний шалгалт зэргийг хослуулан авч, сонгон шалгаруулалт хийдэг.
- Элсэлтийн шалгалтыг авахдаа ямар ч ангийн хувьд 1-рт Зорилгоо ухамсарлаж буй байдал, 2-рт Элсэж орсны дараа хичээлээ ойлгож гүйцэж чадахуйц япон хэлний чадвар болон суралцах чадвартай эсэх, 3-рт Сурах хүсэл эрмэлзэл зэргийг голчлон үздэг.

7 Төгсөхийн тулд ямар болзол хангах шаардлагатай вэ?

Цол	Техникийн мэргэжилтэн	Техникийн нарийн мэргэжилтэн
1. Суралцах жил	2-оос дээш жил	4-өөс дээш жил
2. Хичээллэх цаг	1,700 цагаас дээш	3,400 цагаас дээш
3. Төгсөх зөвшөөрөл	Шалгалтын дүн зэргээр нь үнэлж, тухайн курсыг төгсөх зөвшөөрөл олгоно.	
4. Сургалтын агуулга бүтэц	-	Сургалт нь харилцан уялдаатай, цогц байдалтай байх
5. Төгссөний дараа	Мэргэжилтэн болсон тохиолдолд явцын дундаас орохыг хүлээн зөвшөөрдөг.	Нарийн мэргэжилтэн болсон тохиолдолд аспирантурт орохыг хүлээн зөвшөөрдөг.

Япон хэлний сургалтын байгууллага

Гадаад хүмүүст япон хэл заадаг сургалтын байгууллага юм. Японы дээд боловсролын байгууллагын ихэнх ангиуд үндсэндээ япон хэлээр хичээлээ явуулдаг. Япон хэлний түвшин тогтоох шалгалтын N1, N2 түвшинг хангаснаар япон хэлээр хичээлээ ойлгох боломжтой болно. Эдгээр нь япон хэлийг 600-900 цаг хүртэл судалсан түвшин юм. Сургалтын орчин болон хувь хүний хичээл зүтгэлээс шалтгаалах хэдий ч япон хэл эрчимтэй үзэхэд дор хаяж 1-2 жил шаардлагатай.

Зөвлөгөө

Англиар сурах курс байдаг уу?

Англиар сурах үүрч олширч байгаа. (Хуудас 13-ын Англи хэл дээр боловсролын зэрэг авах курсыг харах)
Англи хэлээр боловсролын зэрэг авах курс (JASSO)
https://www.jasso.go.jp/en/study_j/search/daigakukensaku.html

1 Сургуулийн төрөл болон тоог магадлаарай!

Япон хэл сургалтын байгууллагыг үүсгэн байгуулагч болон зорилго, элсэх шалгуур зэргээс нь хамааруулан дараах байдлаар ангилна. Оршин суух зөвшөөрөл болон сургуулийн тоо, суралцагчийн тоо дараах байдалтай байна.

	Япон хэлний сургууль		Хувийн их дээд болон богино хугацааны дээд сургуулийн гадаад оюутанд зориулсан тусгай сургалт *4
Байгуулсан этгээд	Хуулийн этгээдийн статустай сургууль (Мэргэжлийн сургууль, бусад сургуулиуд), олон нийтийн ашгийн төлөөх сангууд, хувьцаат компани, сайн дурын байгууллага, хувь хүмүүс гэх мэт		Хувийн их дээд болон богино хугацааны дээд сургууль
Зорилго	1. Япон хэл сурах *1 2. Дэвшин суралцахад шаардлагатай япон хэл заах	2. Дэвшин суралцах зорилгоор япон хэл сурах	1. Япон хэл сургах 2. Дэвшин суралцуулах зорилгоор япон хэл сургах
Элсэх шалгуур	12 жилийн дунд боловсрол эзэмшсэн байх	12 жил хүрэхгүй дунд боловсрол эзэмшсэн бол *2	A. 12 жилийн дунд боловсрол эзэмшсэн байх
Тоо	487	25	59
Сургалтын хугацаа	1-2 жил (Ерөнхийдөө)		1-2 жил
Оршин суух зөвшөөрөл	Сурах *3		Сурах
Суралцаж буй оюутны тоо	81,878		5,400 орчим хүн

*1 "Энгийн амьдралд хэрэгтэй япон хэл болон бизнесийн япон хэл үзэж болох курс ч байдаг."

*2 Тухайн орны боловсролын тогтолцооноос хамаарч 12 жилийн албан ёсны боловсрол эзэмшээгүй бөгөөд хамгийн сүүлд ахлах сургууль төгссөн, тусгайлан заасан сургалтыг дүүргээгүй бол Японы их дээд сургуульд элсэн сурах болзлыг хангаагүйд тооцно. Энэ тохиолдолд Боловсрол, Шинжлэх Ухааны Сайдын заасан "Junbi Kyoiuku Katei" хэмээх их дээд сургуульд орох бэлтгэл сургалтад хамрагдаж, 18 нас хүрсэн бол их дээд сургуульд элсэн орох болзлыг хангасан гэж үзнэ. Бэлтгэл сургалтаар япон хэлнээс гадна их дээд сургуульд элсэхэд өгөх шаардлагатай англи хэл, математик, нийгэм, байгалийн ухаан зэрэг суурь мэдлэгийн хичээлүүдийг мөн заадаг.

List of university preparatory courses designated by the Minister of Education, Culture, Sports, Science and Technology-Japan (JASSO)

https://www.jasso.go.jp/en/study_j/search/nihongokyoiuku.html

*3 "Сурах" гэсэн оршин суух зөвшөөрөл авах боломжтой сургууль нь Хууль Зүйн Сайдын зөвшөөрсөн япон хэлний сургуулиуд юм.

Japanese language institutes designated through official notification by the Minister of Justice (Ministry of Justice)

http://www.moj.go.jp/nyuukokukanri/kouhou/nyukan_nyukanho_ho28-2.html

*4 Тусгай анги дотроос гадаад оюутнуудад япон хэл заах тусгай курс нь Гадаад оюутанд зориулсан тусгай сургалт "Ryugakusei Bekka", эсхүл "Nihongo Bekka" хэмээн дуудагддаг бөгөөд хувийн хэвшлийн их дээд болон богино хугацааны дээд сургуулиудад явагддаг сургалт юм. Энэхүү ангид япон хэл соёл, Япон орон судлал, их дээд сургуульд элсэн ороход шаардлагатай үндсэн хичээлүүдийг үзэх боломжтой. Их дээд сургуульд элсэх хүсэлтэй хүмүүсийн хувьд ийм тусгай сургалттай их дээд сургуульд сургуулийн тодорхойлолтоор элсэн орж болохоос гадна өөр их дээд сургуульд ч элсэн суралцах боломжтой. Их дээд сургуулийн сургалтын орчин, үйлчилгээг ашиглах боломжтойгоороо давуу талтай.

2 Өргөдөл гаргах, элсэх хугацаагаа магадлаарай!

4-9 сар / 10-2 сар Өргөдөл авах, бичиг баримт бэлдэх, шуудангаар илгээх
9-11 сар / 2-4 сар Өргөдөл гаргах хугацаа
1-3 сар / 7-9 сар Япон улсын хилээр нэвтрэх бүрдүүлэлт, сургуульд элсэх процедур
4 сар / 10 сар 1, 2 жилийн болон жил хагасын курсын хичээл эхэлнэ.

Дор хаяж 6-9 сарын өмнө бэлтгэлээ хийж эхлээрэй. Үүнээс гадна цөөн тоотой ч гэсэн 7 болон 1 сард хичээл нь эхэлдэг сургууль ч байдаг.

Зөвлөгөө

Сургууль шилжиж болох уу?

Ерөнхийдөө япон хэлний сургалтын байгууллага хооронд шилжин сурах боломжгүй. Тухайн сургуулийн вэб сайт болон танилцуулга, журамтай танилцах, одоо сурч буй болон төгссөн оюутнуудаас шууд асууж лавлах зэргээр мэдээлэл сайтар цуглуулж, сургуулиа ул суурьтай сонгоорой.

3 Элсэлтийн материалаа магадлаарай!

1. Элсэх өргөдөл
2. Хувийн намтар /анкет/
3. Ахлах болон их дээд сургуулийн дүнгийн тодорхойлолт
4. Ахлах болон их дээд сургуулийн төгсөлт (хэзээ төгсөх талаархи тодорхойлолт)-ийн гэрчилгээ
5. Төлбөрийн чадварыг тодорхойлсон баримт
6. Бусад материал

4 Сургууль хайя!

Бүрдүүлж өгсөн материалыг голчлон үзэж шалгаруулалт хийдэг хэдий ч сургуульд элсэхийг хүсэгч болон түүний эцэг эх, асран хамгаалагчаас ярилцлага болон бичгийн шалгалт авах тохиолдол бий.

Япон хэлний сургалтын байгууллага Сургууль сонгохдоо анхаарах зүйлс!

1. Сурах виз	Хууль Зүйн Яамны мэдэгдлийн шаардлагыг хангасан байна уу? Хангаагүй тохиолдолд сурах виз гарахгүй.
2. Суралцах зорилго	Өдөр тутмын ярианы хэлтэй болмоор байна уу? Их сургуульд дэвшин суралцах юм уу? Бизнесийн япон хэлтэй болох юм уу?
3. Анги бүрдүүлэлт	Япон хэлний түвшингээр ангилж сургалт явуулж байна уу? Нэг анги хэдэн оюутантай байна?
4. Оюутны тоо, багш ажилтны тоо	Сургуулийн цар хүрээ, оюутан болон багш ажилтны тооны харьцаа ямар болох
5. Аль улсын оюутнууд олон байна?	Ханз үсэгтэн улсын оюутнууд олон байна уу, ханз үсэг хэрэглэдэггүй улсаас ирсэн оюутнуудад санаа тавьж байна уу?
6. Хичээлийн цагийн тоо	Хичээлийн цагийн нийт тоо болон хичээл тус бүрийн цаг хэд болох
7. Шалгалтад бэлдүүлдэг эсэх	Японд суралцах шалгалт (EJU), Япон хэлний түвшин тогтоох шалгалт (JLPT)-д бэлдүүлдэг эсэх, англи хэл, математик, байгалийн ухаан, дэлхийн түүх, газар зүй зэрэг суурь хичээл заадаг эсэх
8. Карьер болон амьдралын зөвлөгөө	Карьерын болон амьдрал ахуйн талаар зөвлөгөө өгдөг эсэх
9. Өмнө нь төгссөн оюутнуудын замнал	Өмнө нь төгссөн оюутнууд ямар сургуульд дэвшин суралцсан бол? Хүсч буй сургуулиа явж чадах эсэх
10. Сургалтын төлбөр	Төлбөр нь хичээлийн цагийн тоо, багшийн тоо, сургалтын орчин, материаллаг баазтай дүйцэж буй эсэх
11. Элсэлтийн шалгалт	Сонгон шалгаруулалтыг зөвхөн бүрдүүлсэн материалд тулгуурлан хийдэг эсэх, баглан даагч болон Японд амьдардаг холбоо барих хүнээс ярилцлага авдаг эсэх, Япон улсаас өөр газарт сонгон шалгаруулалт явуулдаг эсэх
12. Сургуулийн байршил	Том хотод байрладаг уу, эсхүл хөдөө юу? Цаг уур нь тохирох эсэх
13. Орон байр	Сургуулийн дотуур байртай эсэх, түрээсийн байр танилцуулдаг эсэх

Япон хэлний сургалтын байгууллага (Япон хэлний Боловсролыг Дэмжих Нийгэмлэг)

http://www.nisshinkyo.org/search/index_e.html

Япон Хэлний Сургуулиудын Холбоо (JALSA)

<http://www.jalsa.jp/>

Хувийн их дээд болон богино хугацааны дээд сургуулийн гадаад оюутанд зориулсан тусгай сургалт (JASSO)

https://www.jasso.go.jp/en/study_j/search/nihongokyoiuku.html

Японд суралцах шалгалт (EJU)

Японд суралцах шалгалт (EJU) нь Японы их дээд сургууль (факультет)-д элсэн суралцах хүсэлтэй хүмүүсийн япон хэлний мэдлэг болон үндсэн мэдлэг (байгалийн ухаан, ерөнхий эрдэм, математик)-ийг тогтоох шалгалт юм.

Японд суралцах шалгалтын дүн ашигладаг сургуулийн тоо

Их дээд сургууль	438
Богино хугацааны дээд сургууль	88
Аспирантур	59
Техникийн коллеж	51
Мэргэжлийн сургууль	134
Нийт	770

(2017 оны 12 сарын байдлаар)

! Японы ихэнх их дээд сургуулиуд (Улсын их дээд сургуулийн бараг бүгд) элсэлтийн шалгалтандаа Японд суралцах шалгалтын дүнг харгалздаг.

Нэг сургууль хэрнээ факультетын онцлогоос шалтгаалаад элсэлтийн шалгалтандаа Японд суралцах шалгалтын дүнг харилцан адилгүй ашигладаг тул элсэхийг хүсч буй факультетэд тус шалгалтыг өгөх шаардлагатай эсэхийг доорхи вэбсайтаас тодруулаарай!

Элсэлтийн шалгалтандаа Японд суралцах шалгалтын дүнг ашигладаг сургуулиуд
<https://www.jasso.go.jp/en/eju/examinee/use/>

1 Шалгалтыг хэзээ зохион байгуулдаг вэ?

6 сар (Эхний удаагийн), 11 сар (2 дахь удаагийн)

2 Шалгалт хаана авдаг вэ?

Японд: 16 хот; Гадаадад: 14 улс, бүс нутаг, 17 хот
 Японд суралцах шалгалт (EJU) авдаг хотууд (Японоос бусад газар): Энэтхэг (Нью-Дели), Индонез (Жакарта, Сүрабая), Солонгос (Сөүл, Пүсан), Шриланка (Колонбо), Сингапур, Тайланд (Бангкок), Тайвань (Тайхоку), Филиппин (Манила), Вьетнам (Ханой, Хочмин), Хонконг, Малайз (Күалаланпур), Мянмар (Янгон), Монгол (Улаанбаатар), Орос (Владивосток)

3 Ямар хичээлээр шалгалт авдаг вэ?

Элсэхийг хүсч буй сургуулийнхаа заасан хичээлүүдийг сонгож өгнө. Байгалийн ухаан, ерөнхий эрдмийн хичээлийг давхардуулан сонгох боломжгүй.

Шалгалт авах хичээл	Зорилго	Хугацаа	Оноо	Шалгалт өгөх хичээл сонгох	Шалгалт авах хэл
Япон хэл	Японы их дээд сургуульд суралцахад шаардлагатай япон хэлний түвшин (Академик япон хэл)-г тогтооно.	125 мин	Унших, сонсох-унших 0-400 оноо Бичгийн шалгалт 0-50 оноо		Зөвхөн япон хэл
Үндсэн мэдлэг	Байгалийн ухаан	80 мин	0-200 оноо	Физик, хими, биологоос 2 хичээл сонгож өгнө.	Япон эсвэл англи хэл (сонгох)
	Ерөнхий эрдэм	80 мин	0-200 оноо		
	Математик	80 мин	0-200 оноо	Курс 1 (Нийгмийн ухааны факультет болон математикийн мэдлэг шаардагдах нь харьцангуй бага байгалийн ухааны факультет), курс 2 (Математикийн мэдлэг дээд түвшинд шаардагдах факультет)-ийн аль нэгийг сонгоно.	

(Жишээ) А их сургуулийн гадаад оюутан элсүүлэх журам (EJU шалгалт өгөхийг заасан байдал)

Факультет	Япон хэл	Ерөнхий эрдэм	Математик	Байгалийн ухаан				Үндсэн мэдлэгийн шалгалт авах хэл	Хүчинтэй дүн
				Физик	Хими	Биологи	Хичээл сонгох		
Хуулийн факультет	○	○	Курс 1					Япон хэл	2018 оны 6 сар болон 11 сарын шалгалтын дүн
Инженерийн факультет			Курс 2	○			Өөр нэг хичээл нэмж сонгоно	Англи хэл	2018 оны 6 сарын шалгалтын дүн

4 Шалгалтын хуваариа хараарай!

	Эхний ээлжийн шалгалт	2 дахь ээлжийн шалгалт	
1.	Өргөдөл гаргана.	2-3 сар	7 сар
2.	Шалгалт өгөх хуудас хүлээж авна.	5 сар	10 сар
3.	Шалгалтын өдөр	6 сар	11 сар
4.	Дүнгийн мэдэгдэл хүлээж авна.	7 сар	12 сар

Шалгалт өгөгч нь өргөдөл гаргах үедээ заасан арга *1-ийн дагуу бүртгүүлж, шалгалтын хураамж төлнө. (Өргөдөл гаргах хугацаа нь жил бүр өөрчлөгддөг тул заавал нягтлах хэрэгтэй.)
 Шалгалт өгөх хуудас шуудангаар ирнэ.
 Шалгалт өгнө.
 Дүнгийн мэдэгдэл шуудангаар ирнэ.
 Шалгалт өгөгчийн элсэх хүсэлт гаргасан сургуулийн лавлагааны дагуу JASSO-гоос шалгалт өгөгчийн дүнг сургуульд мэдэгдэнэ.

*1 Явуулж буй хотоосоо хамааран шуудангаар болон онлайнаар бүртгүүлж болно. Илүү дэлгэрэнгүйг доорхи вэбсайтаас хараарай!
<https://www.jasso.go.jp/en/eju/examinee/procedure/application.html>

5 Японд суралцах шалгалтын талаар тодруулаарай!

1. Оюутны тэтгэлэг захиалах тогтолцоо

Японд суралцах шалгалт (EJU)-д өндөр оноо авч, Японы их дээд сургууль (факультет), богино хугацааны дээд сургууль, техникийн коллеж (3-р курсээс дээших курс), мэргэжлийн сургуулийн үндсэн оюутнаар хувийн зардлаар сурах гадаад оюутан нь Японы Оюутныг Дэмжих Байгууллагаас олгодог тэтгэлэг ("Monbukagakusho Honors Scholarship for Privately-Financed International Students")-ийг урьдчилан захиалах боломжтой.

Тэтгэлгийн хэмжээ: Сард 48,000 йен (2018 оны байдлаар)
 Хүсэлт гаргах арга: Японд суралцах шалгалт (EJU) өгөхөөр өргөдөл гаргах үедээ заасан аргаар бүртгүүлэх
 Сонгон шалгаруулах арга: Японд суралцах шалгалт (EJU) -д авсан онооны дагуу шалгаруулна.
https://www.jasso.go.jp/en/study_j/scholarships/scholarship/shoureihi/yoyakuseido/index.html

2. Шалгалт өгөх тоо болон насны хязгаар байхгүй. Дүнгийн хүчинтэй хугацаа 2 жил !!

Японд суралцах шалгалт (EJU) -ыг хэдэн ч удаа өгч болно. Насны хязгаар байхгүй. Дүнгийн хүчинтэй хугацаа 2 жил (Хамгийн ихдээ сүүлийн 4 удаагийн шалгалтын дүнг хэрэглэж болно) боловч нэг сургуульд мэдүүлэх дүн нь эдгээрийн дотроос аль нэг удаагийнх нь байх ёстой. Мөн хичээл бүрээр өөр өөр хугацаанд өгсөн дүнг сургуульд гаргаж өгч болохгүй. Сургуулиуд Японд суралцах шалгалт (EJU) өгсөн хугацааг заасан байх тохиолдол их байдаг тул элсэхийг хүсч буй сургуулийнхаа оюутан элсүүлэх журамтай заавал танилцаарай.

3. Япон явахасаа өмнө сургуульд орох зөвшөөрөл авах

Япон руу явалгүйгээр Японд суралцах шалгалтыг өөрийн улс, бүс нутагтаа өгч, сургуульд орох зөвшөөрөл авах боломжтой!

Японд суралцах шалгалт өгөх замаар Японд очихоос өмнө элсэлтийн зөвшөөрөл олгодог сургуулийн жагсаалт (140 орчим сургууль)

https://www.jasso.go.jp/en/eju/examinee/prearrival/uni_national.html

6 Өмнөх жилүүдийн Японд суралцах шалгалтын асуулттай танилцаж бэлдээрэй!

Өмнөх жилүүдийн Японд суралцах шалгалтын асуултын жишээ

https://www.jasso.go.jp/en/eju/examinee/pastpaper_sample.html

● Японд суралцах шалгалтын асуулт (Сонсох, сонсох-унших шалгалтын асуулт, CD-тэй)

Японд суралцах шалгалтын өмнөх жилүүдэд ирсэн асуулт
 Бэлтгэн, хянан тохиолдуулсан: JASSO, Хэвлэсэн: Bonjinsha Co., Ltd
 (Япон болон Өмнөд Солонгост худалдаалдаг)

※ Японд суралцах материал, гарын авлагатай танилцах хэсэг (Хуудас 41-ийг харарх)-д танилцах боломжтой.

Лавлах

⟨Гадаадад авах шалгалтын талаар⟩ <https://www.jasso.go.jp/en/eju/examinee/contact/index.html> Гадаадад авах шалгалт хэрэгжүүлэгч байгууллага

⟨Японд авах шалгалтын талаар⟩ Японд суралцах шалгалтын алба TEL: 0570-55-0585 Email: eju@sdcj.co.jp
 ※ Гадаадаас холбоо барих ※ TEL: +81-42-649-9571

Японд суралцах шалгалт (EJU) (JASSO)

<https://www.jasso.go.jp/en/eju/index.html>

Японд сурахад өгөх шалгалтууд

Элсэхийг хүсч буй сургуулийнхаа элсэлтийн шалгалтын журамтай танилцаж, заасан шалгалтыг өгөөрэй.

1 Япон хэлний түвшин тогтоох шалгалт (JLPT)

Төрөлх хэл нь япон хэл бус хүмүүсийн япон хэлний түвшинг шалгаж тогтоодог шалгалт. 7 болон 12 сард Япон болон гадаад улсуудад зохион байгуулагддаг.

1. Японд явагдах

Japanese Language Learning Promotion Division, Japan Educational Exchanges and Services (JEES)

(Япон хэлний түвшин тогтоох шалгалтын хүлээн авах төв, ажлын өдөр 09:30-17:30 цаг)

TEL: (+81)3-6686-2974

<http://info.jees-jlpt.jp/#>

2. Японоос бусад улсад явагдах

Center for Japanese-Language Testing, the Japan Foundation

FAX: (+81)3-5367-1025

<http://www.jlpt.jp/e/index.html>

2 Элсэлтийн ерөнхий шалгалт

Япон оюутнуудын улсын их дээд сургууль болон зарим хувийн их дээд сургууль (факультет)-д элсэн ороходоо өгдөг шалгалт. Ихэнх сургуулиуд гадаад оюутнаас энэхүү шалгалтыг өгөхийг шаарддаггүй боловч зарим их дээд сургуулийн факультет (ерөнхийдөө анагаах ухаан болон шүд эмчилгээний анги)-д элсэн ороход тус шалгалтыг өгөхийг шаарддаг сургууль ч байдаг.

National Center for University Entrance Examinations

<http://www.dnc.ac.jp/>

3 Японд суралцахад өгөх бусад шалгалт

- **Англи хэлний чадвар тогтоох шалгалт** ..... TOEFL®, IELTS, TOEIC®, The EIKEN Test in Practical English Proficiency
- **Бүрэн дунд боловсролын мэдлэгийн** ..... SAT, ACT, International Baccalaureate Exams түвшин тогтоох шалгалт Өөрийн оронд өгсөн элсэлтийн ерөнхий шалгалтын дүн

Японд сурахад шийдсэн шалтгаан

Дээд ангийнхны сэтгэгдлийг сонирхье!

Кубан Сергей

Токиогийн япон хэлний сургалтын төв

Узбекистан

Би анимэгээс гадна багаасаа япон хоол, цаасан урлал гэх мэт Японы соёл, технологийг сонирхдог байсан бөгөөд япон хэл бие даан үздэг байсан. Ахлах сургуулийн 1-р ангийн зун ганцаараа Токио, Чива, Киотогоор 7 хоног аялж, ахлах сургуулийн 2 дахь жилээсээ Оросын AFS-д бүртгүүлж, Урава ахлах сургуульд 1 жил суралцсан билээ. Үүнээс улбаалан Японы өвөрмөц онцлогт улам их татагдаж, Япон хэл үзэхээр шийдсэн юм. Ташкентын Япон Төвд Абэ ерөнхий сайдын эхнэртэй тааралдаж, Урава ахлах сургуульд сурч байхдаа алдартай зүрхний мэс заслын эмч Аmano багшийн гайхалтай лекцийг сонссон минь насан туршийн минь дурсамж болон үлдэх болно. Их сургуулиа төгссөнийхөө дараа Японд үлдэж, Олон Улсын Харилцааны чиглэлээр суралцаж, олон улсад хувь нэмэр оруулах ажил хийхийг хүсч байна. Мэдээж Узбекистан, Японы харилцааг сайжруулах нь миний насан туршдаа хийх ажил минь байх болно.

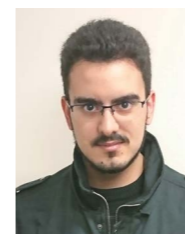
Мацилда Гүстафсон

Цахим Холливүүд их сургууль

Швед

Би Японы соёл, япон хоол, түүх, япон хүмүүсийн талаар үргэлж сонирхдог байсан. Япон орныг судлах тал дээр их цаг зарцуулж ирсэн. Азаар миний төрсөн нутаг болох Лександ хот нь Хоккайдогийн Тообэцу хоттой эгч дүүс хот байлаа. Японы тухай хэчнээн олон ном уншсан хэдий ч Япон явж үзээгүй, япон хэлээр ярьж чаддаггүй байсан тул Токиогийн япон хэлний сургуульд элсэн орохоор шийдсэн юм. Анхандаа нэг л жил сурах төлөвлөгөөтэй байсан боловч Япон орон надад их таалагдаж, нэг жил маань 2 жил болон сунасан юм. Япон хэлний сургуулиа төгссөний дараа дизайнер болох мөрөөдлөө биелүүлэх газар маань Япон орон гэдгийг мэдэрч, их сургуульд орохоор шийдсэн билээ. Мэдээж юм бүхэн солонгон өнгөөр гэрэлтэх мэт сайхан байгаагүй ч би харамсаагүй. Миний мөрөөдөл биелсэн. Өөрийн хичээл зүтгэлдээ итгэн, ирээдүйд ямар нэгэн гайхалтай зүйлийг энэ Япон оронд бүтээхийг хүсч байна.

Владимир Маринов

Хоккайдоо их сургууль

Болгар

Бага байхаас минь л миний сэтгэлийг татсан орон бол Япон. Телевизийн тоглоомоор дамжуулан танилцсан япон хүмүүсээс Япон орны давуу ба сул талын талаар ихийг сонсож мэдсэн. Япон орныхоо давуу, сайхан талуудын тухай ярих япон хүмүүсийн үгнээс Японд очиж үзэх санаа төрсөн. Би физикийн хичээлийг маш их сонирхдог тул Японд суралцах боломжоо ашиглан физик судлалаа үргэлжлүүлэхээр шийдсэн. Японд очих үедээ л өөрийгөө гадаад хүн гэдгээ мэдэрч, энд хүлээн зөвшөөрөгдөхгүй бол яах вэ гэж санаа зовж эхэлсэн. Гэсэн хэдий ч япончуудын бусад санаа тавьдаг, өгөөмөр зантай болохыг мэдсэн. Хэн ч намайг гадаад хүн гэж харьцахгүй. Би энэхүү гайхалтай оронд улам бүр сэтгэл татагдсан. Японд олж авсан мэдлэгээ ашиглан, энэ орны хүмүүсийн сайхан сэтгэлийг хариульга гэж бодож байна.

Санжая Арбин

Жоожи их сургууль, Технологийн факультет

Индонез

Ахлах сургуульд орох үедээ би Япон улс Азийн анхны аж үйлвэржсэн улс болохыг мэдэж авсан. Аюулгүй, амгалан, хөгжсөн орон хэвээр байгаа одоогийн Япон орны имиджээс Японд суралцах нь өөрийгөө олох хамгийн зөв зам юм байна гэж итгэсэн. Япончуудын өөрчлөлтөд хүлээцтэй ханддаг тал (Нэг талаараа хуучинсаг байж мэдэх юм), хэт онцолж яригддаггүй ч тэтгэлэг олгох гэх мэт Японы өгөөмөр хандлага нь дэлхий нийтийн анхаарлыг татах тал дээр эерэгээр үйлчилж байгаа билээ. Мөн Япон улс нь Азид анх удаа хүн ам нь цөөрч эхэлсэн улс бөгөөд энэхүү төрөлх улстай минь их ялгаатай хүн амын байдал нь наран гарах орны талаар илүү их зүйл сурах хүслийг маань өдөөсөн юм (Хөгжиж буй орнууд дахь хүн амын хэт өсөлт санааг минь зовоож байсан тул соёлын ямар элемент хүн амын өсөлтийг сааруулдаг нь миний сонирхлыг татаж байна.).

Хил нэвтрэх бүрдүүлэлт

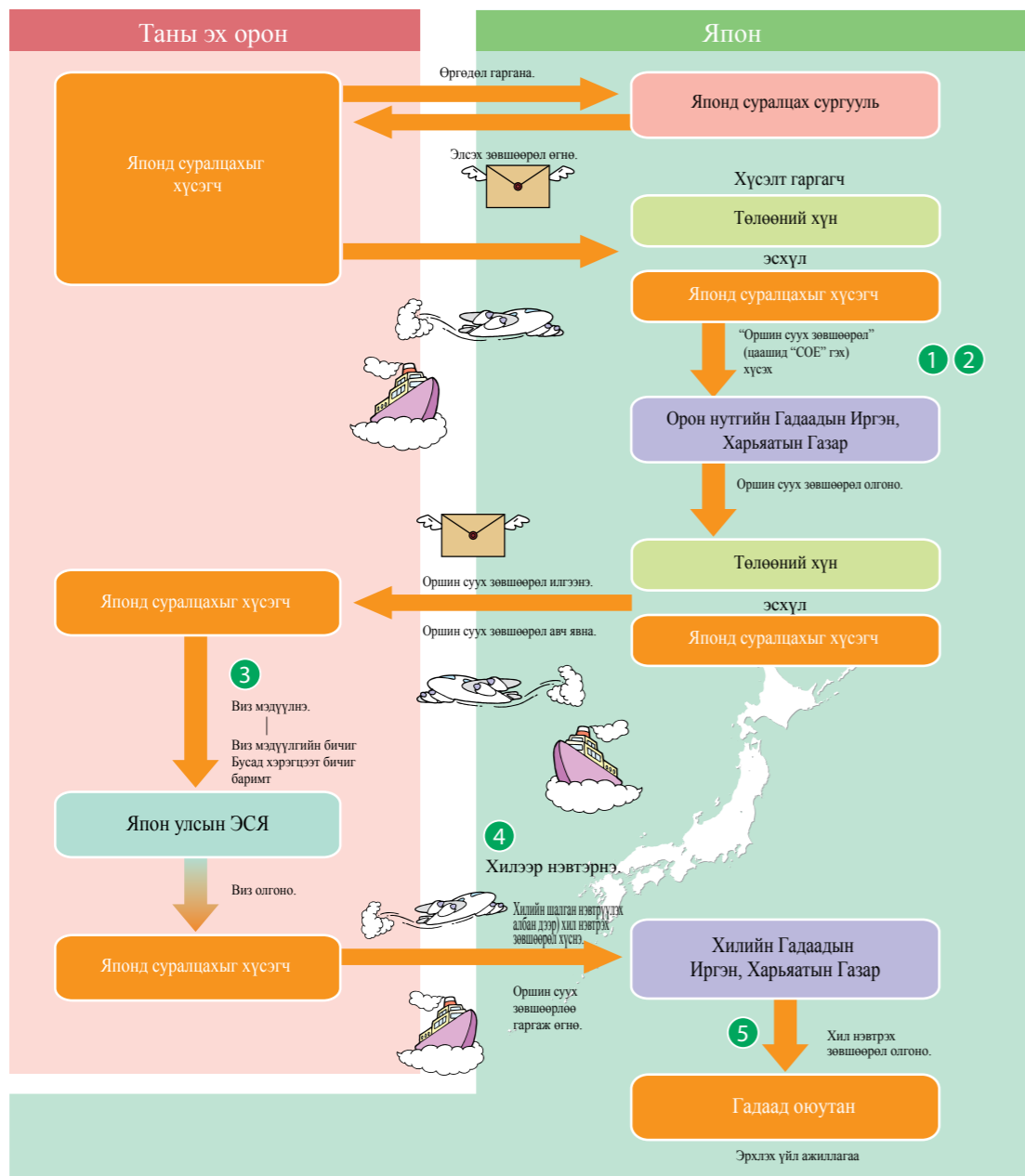
ХЗЯ, Гадаадын Иргэн, Харьяатын Газар <http://www.immi-moj.go.jp/english/index.html>

Виз болон оршин суух статус

Японы хилээр нэвтрэхийн тулд урьдчилан виз авах шаардлагатай. Виз нь дотроо олон төрөлтэй байдаг бөгөөд тухайн хүний хил нэвтрэх зорилго болон зэрэг дэвээс шалтгаалж, оршин суух статус нь шийдэгддэг. Японы их дээд сургууль болон богино хугацааны дээд сургууль, техникийн коллеж, мэргэжлийн сургууль, япон хэлний сургалтын байгууллагад суралцахад "Сурах" гэсэн статус хэрэгтэй. Сурах хугацаа нь 4 жил 3 сар, 4 жил, 3 жил 3 сар, 3 жил, 2 жил 3 сар, 2 жил, 1 жил 3 сар, 1 жил, бсар, эсхүл 3 сар байдаг.

Виз мэдүүлэхэд "Оршин суух зөвшөөрөл (COE)" авах болон авахгүй байх 2 тохиолдол бий. "Оршин суух зөвшөөрөл (COE)" авсан тохиолдолд виз илүү хурдан гардаг.

【“Оршин суух зөвшөөрөл” (COE) авсны дараа хилээр нэвтрэх тохиолдолд хийх бүрдүүлэлт】

1 Японд оршин суух зөвшөөрөл (COE) авахаар хүсэлт гаргах

Японд суралцахыг хүсэгч (хүсэлт гаргагч), эсвэл түүний төлөөний хүн (хүсэлт гаргагчийн гэр бүл хамаатан, эсвэл хүлээж авах сургуулийн ажилтан г.м.) Япон улс дахь орон нутгийн Гадаадын Иргэн, Харьяатын Газарт хандан “Японд оршин суух зөвшөөрөл” (COE) авахаар хүсэлт гаргана.

Японд суралцахыг хүсэгч өөрөө хүсэлт гаргаж болох хэдий ч хүлээж авах боловсролын байгууллага нь төлөөлөн хүсэлт гаргах нь олонтаа. Шаардлагатай бичиг баримтын талаар элсэх сургуулиасаа лавлаарай.

2 Японд амьдрахад гарах хэрэгцээт зардлыг төлөх төлбөрийн чадвартайг нотлох баримт

“Оршин суух зөвшөөрөл” авах болон виз мэдүүлэх үед Японд суралцах үед гарах зардлыг төлөх бэлтгэл хангагдсан эсэхийг нотлох баримт гаргаж өгөхийг шаардах тохиолдол байдаг.

Ерөнхийдөө зардал даах хүний хадгаламжийн дансны үлдэгдлийн хуулга, сүүлийн хэдэн жилийн орлогын болон татвар төлсөн баримт зэргийг гаргаж өгөхийг шаарддаг. Японд суралцах гэж буй гадаадын иргэн өөрөө зардлаа гаргаж чадахгүй тохиолдолд асран хамгаалагч нь зардлыг даадаг.

3 Виз мэдүүлэхэд шаардагдах бичиг баримт

“Оршин суух зөвшөөрөл” (COE) гарсны дараа өөрийн оронд байрлах Япон Улсын Дипломат Төлөөлөгчийн Газарт виз мэдүүлнэ.

- 【Шаардагдах бичиг баримт】**
1. Гадаад паспорт
  2. Виз мэдүүлгийн хуудас
  3. Цээж зураг
  4. Оршин суух зөвшөөрөл (COE)
  5. Бусад бичиг баримтыг гаргаж өгөхийг шаардах тохиолдол ч байдаг.

4 Японы улсын хилээр нэвтрэх

Япон улсын хилээр нэвтрэхэд дараах бичиг баримт шаардлагатай.

- 【Шаардагдах бичиг баримт】**
1. Гадаад паспорт
  2. Гадаад улс дахь Япон Улсын Дипломат Төлөөлөгчийн Газраас олгосон виз
  3. Оршин суух зөвшөөрөл (авсан тохиолдолд)

5 Оршин суух үнэмлэх

3 сараас дээш хугацаагаар оршин суух гадаадын иргэнд оршин суух үнэмлэх олгоно. Энэ үнэмлэхийг биедээ байнга авч явах хэрэгтэй.

【Оршин суух үнэмлэх олгох】

Шинчитосэ, Нарита, Ханэда, Чюүбү, Кансай, Хирошима, Фүкүока нисэх онгоцны буудлын боомтоор хил нэвтэрсэн бол:

Хил нэвтрүүлэх шалгалтын үед паспортон дээр “Хилээр нэвтрэхийг зөвшөөрөв” гэсэн тамгатай наалт нааж, оршин суух үнэмлэх олгодог. Японд оршин суух газраа шийдээд, 14 хоногийн дотор оршин суух үнэмлэхээ авч, оршин суугаа газрынхаа захиргаанд бүртгүүлэхээр хандана.

Дээрхээс бусад боомтоор хил нэвтэрсэн тохиолдолд:

Хил нэвтрүүлэх шалгалтын үед гадаад паспортон дээр “Хилээр нэвтрэхийг зөвшөөрөв” гэсэн тамгатай наалт нааж, "Оршин суух үнэмлэх дараа олгох" гэсэн тамга дардаг. Японд оршин суух газраа шийдээд 14 хоногийн дотор "Оршин суух үнэмлэх дараа олгох" гэсэн тамга даргагдсан паспортгоо оршин суугаа газрынхаа захиргаанд бүртгүүлэхээр хандана. “Оршин суух үнэмлэх”-ийг оршин суугаа газрын захиргаанаас дараа хаягаар илгээдэг.

Оршин суух үнэмлэх

6 Хувийн дугаар (Social Security and Tax Number)

Оршин суух хот, дүүрэг, тосгоны захиргаанд очиж оршин суугчаар бүртгүүлснээр гадаадын оршин суугчид ч хувийн дугаар бүхий карт олгогддог. Хувийн дугаар нь нэг хүнд нэг л байх бөгөөд захиргааны байгууллагад очиж бүрдүүлэлт хийхэд хэрэгтэй байдаг. Энэ нь 12 оронтой дугаар бөгөөд оршин суух үнэмлэх дээр байх 12 оронтой тооноос өөр юм.

Хувийн дугаарыг дараах тохиолдолд шаардаж болох тул энэхүү дугаар бичигдсэн “Мэдэгдэх хуудас” болон “Хувийн карт”-ыг сайтар хадгалаарай.

- Захиргааны байгууллага дээр очиж бүрдүүлэлт хийх үед
- Цагийн ажил хийх үед

Мэдэгдэх хуудас

7 Шалгалт өгөхөөр Япон явах үеийн бүрдүүлэлт

Шалгалт өгөхөөр Япон явах бол шалгалт өгөх сургуулийнхаа шалгалтад орох эрхийн хуудсыг Гадаад улс дахь Япон Улсын Дипломат Төлөөлөгчийн Газарт авч очин, “Богино хугацааны виз авах шаардлагатай. Японд байх хугацаа нь 15, 30, 90 хоног байна. Гэхдээ визгүй зорчих улсын иргэн бол виз мэдүүлэх шаардлагагүй.

8 Оршин суух статусаас гадуур ажил эрхлэх зөвшөөрөл

“Сурах” статус нь Японы сургуульд суралцахад олгогдох бөгөөд энэхүү статустай хүнд ажил хийхийг зөвшөөрдөггүй. Гэхдээ тухайн орон нутгийн Гадаадын Иргэн, Харьяатын Газарт очиж “Оршин суух статусаас гадуур ажил эрхлэх зөвшөөрөл” авч, цагийн ажил хийж болно. Сурах статустай хүн 3 сараас дээш хугацаагаар байхаар анх удаа хил нэвтэрч буй тохиолдолд нисэх онгоцны буудал дээр “Оршин суух статусаас гадуур ажил эрхлэх зөвшөөрөл” авахаар мэдүүлж болно (Хуудас 34-ын “Цагийн ажил”-ыг харах). Японд ирсний дараа “Оршин суух статусаас гадуур ажил эрхлэх зөвшөөрөл” авахаар мэдүүлэх бол тухайн орон нутгийн Гадаадын Иргэн, Харьяатын Газарт мэдүүлнэ. Гэхдээ элсэн орох гэж буй сургуулиасаа хамаараад хичээлд нь анхаарал хандуулуулах үүднээс цагийн ажил хийхийг хориглох тохиолдол бий тул тухайн сургуулиасаа энэ талаар тодруулаарай.

9 Түр нутаг буцах үеийн бүрдүүлэлт

Гадаад оюутан түр нутаг буцах буюу өөр улс руу явахаар бол Японоос гарахаасаа өмнө тухайн орон нутгийн Гадаадын Иргэн, Харьяатын Газар (Нисэх онгоцны том том буудлуудад ч бас байдаг)-т очиж хилээр дахин нэвтрэх зөвшөөрөл авах шаардлагатай. Аваагүй тохиолдолд гадаад дахь Япон Улсын Дипломат Төлөөлөгчийн Газарт очиж дахин виз авахаас өөр аргагүй болдог тул энэ тал дээр анхаараарай.

Гэхдээ хүчинтэй гадаад паспорт, оршин суух үнэмлэхтэй дунд болон урт хугацаагаар оршин суугч нь Японы хилээр гарах үедээ дахин орж ирнэ гэдгээ хэлж (Хилээр дахин нэвтрэх ED хуудасны зохих хэсэгт тэмдэглэгээ хийх зэргээр), хилээр гарснаасаа хойш 1 жилийн дотор (1 жилийн дотор оршин суух хугацаа нь дуусах хүний хувьд тухайн дуусах өдөр хүртэл) Япон улсад дахин орж ирэх тохиолдолд Японы хилээр гарахаасаа өмнө дахин орж ирэх зөвшөөрөл авах шаардлагагүй.

Япон улсын хилээр гарахдаа оршин суух үнэмлэхээ заавал үзүүлэхийн зэрэгцээ Япон улсын хилээр гарах, дахин нэвтрэх ED хуудасны дахин орж ирэх гэсэн хэсэгт тэмдэглэгээ хийгээрэй.

Хилээр гарах, дахин нэвтрэх ED хуудас

10 Оршин суух хугацаа сунгуулах

Япон улсад орж ирэх үед тогтоогдсон оршин суух хугацаа дуусах өдрөөс цааш үргэлжлүүлэн оршин суух бол тухайн орон нутгийн Гадаадын Иргэн, Харьяатын Газарт оршин суух хугацаагаа сунгуулах зөвшөөрөл авахаар хандах ёстой (Ерөнхийдөө оршин суух хугацаа дуусахаас 3 сарын өмнөөс хүсэлтийг хүлээж авдаг). Оршин суух хугацаа хэтрүүлэн хууль бусаар оршин суувал шийтгэл хүлээлгэх болон албадан гаргах арга хэмжээ авдаг.

Оршин суух хугацаагаа сунгуулахаа мартаад хууль бусаар оршин суусан тохиолдолд сургуулиасаа хасагдах, тэтгэлэг авч чадахгүй байх тохиолдол гардаг.

11 Оршин суух статусаа өөрчлөх

Одоогийн эрхэлж буй үйл ажиллагаа болох сурахаа болиод өөр оршин суух статуст хамаарах үйл ажиллагаа (ажилд орох гэх мэт) явуулах бол тухайн орон нутгийн Гадаадын Иргэн, Харьяатын Газарт хандаж, оршин суух статусын өөрчлөлт хийлгэх шаардлагатай.

Зөвшөөрөл авалгүйгээр орлого олох болон цалин хөлс авах үйл ажиллагаа явуулбал шийтгэл хүлээлгэх болон албадан гаргах арга хэмжээ авдаг.

12 Оршин суух статусыг хүчингүй болгох

Хүсэлт гаргагч нь явуулах гэж буй үйл ажиллагаа болон түүхээ хуурамчаар мэдүүлэх, хуурамч бичиг баримт гаргаж өгсөн тохиолдолд оршин суух статусыг нь хүчингүй болгодог.

“Сурах” статустай хэрнээ сургуульдаа явахгүй ажил хийх зэргээр одоогийн оршин суух статусынхаа үйл ажиллагааг 3 сараас дээш хугацаагаар явуулаагүй тохиолдолд мөн зохих шалтгаанаас бусад тохиолдолд оршин суух статусыг нь хүчингүй болгодог.

13 Гэр бүлээ авчрах

Та “Сурах” статус бүхий оршин суух зөвшөөрлөөр их дээд сургууль гэх мэт боловсролын байгууллагад суралцаж буй тохиолдолд таны гэр бүлийн хүн болон хүүхэд тухайн хугацаанд “Гэр бүлийн оршин суух” статусаар Япон улсад оршин суух боломжтой. Гадаад оюутан өөрөө Японы амьдралд дасаж, эдийн засаг болон бусад талын бэлтгэлээ хангасны дараа гэр бүлээ дуудаж ирүүлэхийг зөвлөх байна.

Таны гэр бүлийн хүмүүс “Богино хугацааны виз (Temporary visitor)” (“жуулчлалын виз” гэгддэг) -ээр Япон улсад орж ирсэн бол Япон улсад “Гэр бүлтэйгээ оршин суух (Dependent)” статус болгон өөрчлөх нь төвөгтэй тул энэ тал дээр сайтар анхаараарай.

14 Гадаадын Иргэн Харьяатын Газар, харьяа хот дүүрэг, тосгоны захиргаанд бүртгүүлэх

Овог нэр, төрсөн огноо, хүйс, харьяалалд өөрчлөлт орсон, мөн өөр сургууль руу шилжсэн гэх мэтээр харьяалагдах байгууллага өөрчлөгдсөн тохиолдолд 14 хоногийн дотор тухайн орон нутгийн Гадаадын Иргэн, Харьяатын Газарт мэдүүлэх шаардлагатай. Мөн оршин суух хаяг өөрчлөгдсөн бол харьяалагдах хот, дүүрэг, тосгоны захиргаанд мэдүүлэх шаардлагатай.

Японд сурахад гарах зардал

Сурах нийт зардлыг бодитойгоор тооцож, өөрт буй мөнгийг оролцуулан төсөв мөнгөний төлөвлөгөөгөө сайтар гаргах нь Японд очсоны дараа тайван амьдрах боломж олгоно. Төлөвлөгөөгөө үнэн зөв гаргаж уу гэдгийг магадлахын тулд Японд сурахад шаардагдах зардал мөнгийг тооцоолж үзье.

		Багцаа тооцоо (Улсын 4 жилийн их дээд сургууль)	Өөрт хэрэгтэй зардлыг тооцож үзээрэй.
Өргөдөл өгөхөөс өмнө гарах зардал	Төрөл бүрийн шалгалтын төлбөр EJU, JLPT, TOEFL г.м.	28,080 иен	Японд EJU (2 хичээллээс дээш)-г 2 удаа өгөх тохиолдолд
	Элсэхийг хүсч буй сургуулийн элсэлтийн шалгалтын хураамж	17,000 иен	Улсын их сургуульд 1 удаа шалгалт өгөхөд
	Эрүүл мэндийн үзлэгийн төлбөр (Сургуулиасаа хамаарна.)	6,000 иен	Улсаасаа хамаараад өөр
	Элсэлтийн материалын шуудангийн зардал (Сургуулиасаа хамаарна)	2,000 иен	Улсаасаа хамаараад өөр
Элсэлтийн шалгалт өгөхөд гарах зардал	Онгоцны тийз, Японд байрлах зардал	100,000 иен	Улсаасаа болон Японд байх хугацаанаасаа хамаараад өөр
	Паспорт хэвлүүлэх зардал	12,000 иен	Улсаасаа хамаараад өөр
	Визний хураамж	5,000 иен	Улсаасаа хамаараад өөр
Сургуульд орох шийдвэр гарсны дараа гарах зардал	Япон явахад гарах зардал	70,000 иен	Улсаасаа хамаараад өөр
	Японд байрлах зардал (Орон байр шийдэгдэх хүртэл зочид буудлын төлбөр)	30,000 иен	Японд байх хугацаанаасаа хамаараад өөр
	Элсэлтийн хураамж	282,000 иен	Улсын их сургууль
	Эхний жилийн сургалтын төлбөр	535,800 иен	Улсын их сургууль
	Унааны зардал	48,000 иен	2015 оны хувийн зардлаар сурах гадаад оюутны амьжиргааны байдлын судалгаанаас 12 сарын дүнгээр тооцов.
	Хоол хүнс	300,000 иен	
	Орон байрны төлбөр	372,000 иен	
	Цахилгаан, дулаан, усны төлбөр	84,000 иен	
	Даатгал, эмчилгээний зардал	24,000 иен	
	Хобби, зугаа цэнгээн	72,000 иен	
Бусад	84,000 иен		
Нийт	2,071,880 иен		

Нийт дүнгээ гаргасан бол эдгээр зардлаа өөрийн мөнгө, хуримтлал, тэтгэлэг, цагийн ажлын хөлсөөр төлж чадах эсэхээ тооцоолоорой.

Амьжиргааны өртөг, юмны үнэ

1 Мөнгөн тэмдэгт ба юмны үнийг магадлаарай!

Япон улсын мөнгөн тэмдэгт бол иен юм. Зээлийн карт хэрэглэж болдог дэлгүүрүүд байдаг ч бага мөнгөн дүн бүхий худалдан авалтын хувьд Японд ихэнх тохиолдолд бэлэн мөнгөөр төлбөр тооцоо хийдэг. Мөн Японд өдөр тутмын төлбөр тооцоонд чек бараг хэрэглэдэггүй.

◆ Гол нэр төрлийн барааны үнэ

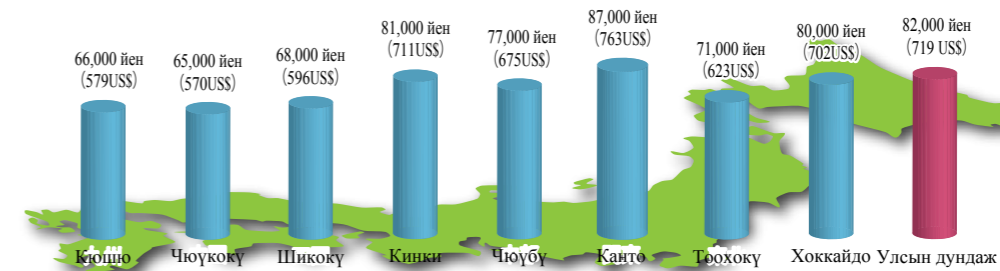
1US\$=114 иен

Цагаан будаа (5 кг)	2,137 иен	(19US\$)	Хийжүүлсэн ундаа (500мл)	97 иен	(1US\$)
Талх (1 кг)	435 иен	(4US\$)	Гамбургер	174 иен	(2US\$)
Сүү (1,000мл)	223 иен	(2US\$)	Бензин (1л)	132 иен	(1US\$)
Өндөг	248 иен	(2US\$)	00-ын цаас (12ш)	279 иен	(2US\$)
Алим (1 кг)	497 иен	(4US\$)	Киноны билет	1,800 иен	(16US\$)
Байцаа (1 кг)	244 иен	(2US\$)	Такси 4км	1,450 иен	(13US\$)

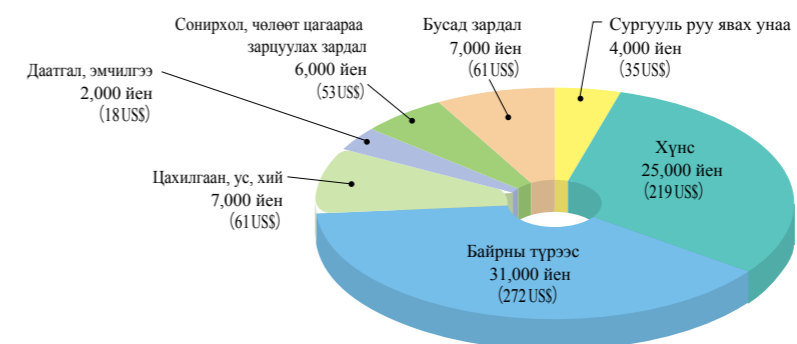
Эх сурвалж: "Засгийн газрын статистикийн нэгдсэн лавлах"

2 Амьжиргааны өртөг тооцоолъё!

Гадаад оюутны нэг сарын амьжиргааны өртөг (Сургалтын төлбөр ороогүй.) дараах байдалтай байна. Том хотуудын амьжиргааны өртөг хөдөө, орон нутагтай харьцуулахад өндөр байдаг.

◎ 1 сарын зардал (Сургалтын төлбөр багтаагүй) (Улсын дундаж)

Эх сурвалж: "Хувийн зардлаар сурч буй гадаад оюутны аж байдлын судалгаа", 2015 (JASSO)
※ 1US\$ = 114 иен

ТЭТГЭЛЭГ

Японд суралцахад шаардлагатай бүх зардлыг даадаг тэтгэлэг цөөхөн байдаг. Ихэнх нь амьжиргааны зардал болон сургалтын төлбөрийн зарим хэсгийг даадаг. Тэтгэлэгт найдалгүйгээр суралцах төлөвлөгөөгөө гаргаарай.

Эдийн засгийн дэмжлэгийн талаар судлаарай!

1. Тэтгэлэг
2. Сургалтын төлбөрөөс чөлөөлж хөнгөлөх тогтолцоо (30%, 50%, 100% -ийн хөнгөлөлт)

Бүртгүүлэх аргаа судлаарай!

1. <Япон явахасаа өмнө бүртгүүлэх> Япон явахасаа өмнө гадаадад бүртгүүлэх (Цөөн тоотой)
2. <Японд ирснийхээ дараа бүртгүүлэх> Японд ирж, сургуульдаа орсны дараа бүртгүүлэх (Олон тоотой)

Хамрагдах объект болон түвшин, байгууллагын тоог лавлаарай!

Факультет болон аспирантурын үндсэн ангийнханд зориулсан тэтгэлэг олон байдаг.

	Хамрагдах объект	Япон явахасаа өмнө бүртгүүлэх		Японд ирснийхээ дараа бүртгүүлэх
		Орон нутгийн засаг захиргаа, хувийн хэвшил	Японы Засгийн Газар	Орон нутгийн засаг захиргаа, хувийн хэвшил
1	Техникийн коллежийн оюутан	2	○	22
2	ТМС-ийн мэргэжлийн ангийн оюутан	5	○	20
3	Их дээд болон богино хугацааны дээд сургуулийн япон хэлний тусгай курсэд суух гадаад оюутан	1	○	6
4	3-аас бусад япон хэлний боловсролын байгууллагад сурч буй суралцагч	3		8
5	Богино хугацааны дээд сургуулийн оюутан	2		40
6	Их дээд сургуулийн факультетын сонсогч оюутан	0		4
7	Их дээд сургуулийн факультетын оюутан	7	○, япон хэл, соёлоор мэргэшил дээшлүүлэх	115
8	Аспирантурт судлаач оюутан	4	○, багшийн мэргэжил дээшлүүлэх	29
9	Магистрын ангийн оюутан	15	○, YLP	143
10	Докторын ангийн оюутан	14	○	137

Эх сурвалж: Японы Оюутныг Дэмжих Байгууллагаас гаргадаг "Японд суралцах тэтгэлгийн гарын авлага"

Бүртгүүлэх нөхцөлийн талаар судлаарай!

- ① Нас, ② Иргэншил, ③ Японд сурч буй сургууль, ④ Мэргэшлийн чиглэл зэргийг заасан байдаг.

Шалгаруулалтын талаар тодруулаарай!

Бичиг баримтын шалгаруулалт гол байр эзэлдэг. Ярилцлага болон ерөнхий мэдлэг, мэргэшлийн салбарын мэдлэг, хэлний чадвар гэх мэт бичгийн шалгалт авах тохиолдол ч байдаг.

Бүртгүүлэх аргаа магадлаарай!

Ихэнх тохиолдолд сурч буй сургуулиараа дамжуулан бүртгүүлдэг (Илүү дэлгэрэнгүйг сургуулийнхаа гадаад оюутны албанаас тодруулаарай).

Япон явахасаа өмнө хүсэлт гаргаж болох тэтгэлэг

Төрөл	Хамрагдах объект эсхүл олгох байгууллагын тоо	Сарын тэтгэлэг	Ам. доллароор	Хаанаас лавлах
Япон улсын Засгийн Газар (Японы Боловсрол, Шинжлэх Ухааны Яам)-ын тэтгэлэг *1	Залуу удирдагч хөтөлбөр (Young Leaders' Program)	242,000 йен	2,123US\$	Өөрийн улсад байрлах Япон улсын дипломат төлөөлөгчийн газар, одоо сурч буй сургууль *2
	Судлаач оюутан (Үндсэн бус оюутан)	143,000 йен	1,254US\$	
	Судлаач оюутан (Магистрантур)	144,000 йен	1,263US\$	
	Судлаач оюутан (Докторантур)	145,000 йен	1,272US\$	
	Багшийн мэргэжил дээшлүүлэх курсын оюутан	143,000 йен	1,254US\$	
	Их дээд сургуулийн факультет, техникийн коллеж, техник мэргэжлийн сургуулийн оюутан, япон хэл, соёл судлаач оюутан	117,000 йен	1,026US\$	
Reservation Program for Monbukagakusho Honors Scholarship for Privately Financed International Students (Гадаад оюутан элсүүлэхийг дэмжих хөтөлбөрийн тэтгэлэг захиалах тогтолцоо)	Японд суралцах шалгалт (EJU)-д өндөр оноо авч, Японы их дээд сургууль, богино хугацааны дээд сургууль, техникийн коллеж (3-р курсээс эхлэн), мэргэжлийн сургуулийн мэргэжлийн ангид үндсэн оюутнаар хувийн зардлаар сурах гадаад оюутан	48,000 йен	421US\$	Японы Оюутныг Дэмжих Байгууллага (JASSO) *3
Орон нутгийн захиргаа, хувийн хэвшлийн байгууллагуудын тэтгэлэг	17 байгууллага	60,000 йен-200,000 йен	526 US\$-1,754 US\$	Орон нутгийн захиргаа, хувийн хэвшлийн байгууллага
Сургуулиас оюутандаа олгодог тэтгэлэг, сургалтын төлбөрөөс чөлөөлөх буюу хөнгөлөх тогтолцоо	-	-	-	Суралцах гэж буй сургууль

*1 Сурах, судалгаа хийх бүс нутгаасаа хамаараад тэтгэлгийн хэмжээ нэмэгдэх нь бий.

*2 Зарим нэг үе орны хувьд оршин сууж буй улсын засгийн газрын байгууллага харууцаж ажиллах тохиолдол бий.

*3 http://www.jasso.go.jp/ryugaku/study_j/scholarships/shoureih/yoyakuseido/index.html

Япон явахасаа өмнө бүртгүүлэх тэтгэлэг (Их дээд сургуулийн оюутан солилцооны тэтгэлэг)

Төрөл	Хамрагдах объект эсхүл олгох байгууллагын тоо	Сарын тэтгэлэг	Ам. доллароор	Хаанаас лавлах
Гадаадад суралцахыг дэмжих тогтолцоо (Гэрээний дагуу суралцууна)-ны тэтгэлэг	Суралцах хугацаа нь 8 хоноогоос нэг жил хүртэл, их дээд сургууль хоорондын оюутан солилцооны гэрээний дагуу суралцах гадаад оюутан	80,000йен	702US\$	Одоо сурч буй сургууль

Японд очсоныхоо дараа бүртгүүлэх тэтгэлэг

Төрөл	Хамрагдах объект эсхүл олгох байгууллагын тоо	Сарын тэтгэлэг	Ам. доллароор	Хаанаас лавлах
Япон улсын Засгийн Газар (Японы Боловсрол, Шинжлэх Ухааны Яам)-ын тэтгэлэг *1	Судлаач оюутан (Магистрантур)	144,000 йен	1,263US\$	Японд сурч буй сургууль
	Судлаач оюутан (Докторантур)	145,000 йен	1,272US\$	
Reservation Program for Monbukagakusho Honors Scholarship for Privately Financed International Students (Гадаад оюутан элсүүлэхийг дэмжих хөтөлбөрийн тэтгэлэг захиалах тогтолцоо)	Аспирантур (магистр, докторын оюутан), судлаач оюутан (аспирантур), их дээд сургуулийн факультет, богино хугацааны дээд сургууль, техникийн коллеж (3-р курсээс), мэргэжлийн сургуулийн оюутан, гадаад оюутанд зориулсан тусгай сургалт, нарийн мэргэшлийн анги, бэлтгэл курсын оюутан	48,000 йен	421US\$	Японд сурч буй сургууль
	Япон хэлний боловсролын байгууллага	30,000 йен	263US\$	
Орон нутгийн захиргаа, хувийн хэвшлийн байгууллагуудын тэтгэлэг	135 байгууллага	20,000 йен-310,000йен	526US\$-1,754US\$	Японд сурч буй сургууль, эсхүл тэтгэлэг олгож буй байгууллага
Сургуулиас оюутандаа олгодог тэтгэлэг, сургалтын төлбөрөөс чөлөөлөх буюу хөнгөлөх тогтолцоо	-	-	-	Японд сурч буй сургууль

*1 Сурах, судалгаа хийх бүс нутгаасаа хамаараад тэтгэлгийн хэмжээ нэмэгдэх нь бий. Мөн төсвийн байдалаас хамаараад тэтгэлэг зарлахгүй тохиолдол ч байдаг.

Тэтгэлэг, сургалтын төлбөр хөнгөлөх, чөлөөлөх тогтолцооны талаар судлаарай!

“Японд суралцах оюутны тэтгэлгийн танилцуулга” (япон, англи хэл дээр)

Бэлтгэсэн: Японы Оюутныг Дэмжих Байгууллага (JASSO)

※ Японд олгодог оюутны тэтгэлгийн талаарх бүх мэдээлэл энэ танилцуулгад ороогүй.

https://www.jasso.go.jp/en/study_j/scholarships/brochure.html

Дараах вэб сайтуудаас мөн оюутны тэтгэлгийн талаарх мэдээлэл хайж болно.

Тэтгэлгийн талаар мэдээлэл хайх (JAPAN STUDY SUPPORT)

<http://www.jpss.jp/en/scholarship/>

Япон улсын Засгийн Газар (Боловсрол, Шинжлэх Ухааны Яам)-ын тэтгэлэг (Японд суралцах цогц лавлах)

<http://www.studyjapan.go.jp/en/index.html>

Их дээд сургуулийн тэтгэлэг, сургалтын төлбөрөөс хөнгөлөх, чөлөөлөх тогтолцооны талаар хайх (JASSO)

https://www.jasso.go.jp/en/study_j/search/daigakukensaku.html

Цагийн ажил

Хувийн зардлаар сурч буй гадаад оюутны 75 орчим хувь нь цагийн ажил хийдэг бөгөөд сарын дундаж цалин 50,000 иен (439US\$) орчим байдаг. Зөвхөн цагийн ажил хийгээд хичээлийн төлбөр болон амьжиргааны зардлаа төлж дийлэхгүй тул төсөв мөнгөө төлөвлөхдөө цагийн ажлаар хязгаарлахгүй байх хэрэгтэй.

Цагийн ажил хийхийн тулд дараах нөхцөлийг хангасан байх шаардлагатай. Үүнийг зөрчвөл шийтгэл хүлээлгэх буюу албадан гаргах арга хэмжээ авдаг.

1. Ойролцоох Гадаадын Иргэн, Харьяатын Газраас “Статусаас гадуур үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл” авах. 3 сараас дээш хугацаагаар “Сурах” гэсэн оршин суух зөвшөөрөлтэй хүн Японы хилээр нэвтрэх үедээ “Статусаас гадуур үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл” авахаар хүсэлт гаргаж болно.
2. Хичээл сурлагад саад болохооргүй байх
3. Сургалтын төлбөр болон шаардагдах бусад зардал зарцуулах зорилгоор хийх. Мөнгө хураах, ар гэр лүүгээ мөнгө илгээх зорилгоор хийхгүй байх
4. Садар самууны төрлийн ажил хийж болохгүй. Хуулиар хориглосон байдаг.
5. **Нэг долоо хоногт 28 цагаас (урт хугацааны амралтын үед өдөрт 8 цаг) хэтрэхгүй байх**
6. Сургалтын байгууллагад харьяалагдаж байх үед хийх

Ажил шийдэх үедээ анхаарах зүйлс!

Японд сурах зорилгоосоо хазайх, эрүүл мэндээрээ хохиртол хэт их ажиллахгүй байх

- ◎ Хичээл сурлагад саад болох эсэх
Шөнө орой болтол болон урт цагаар ажиллах нь дараагийн өдөрт нөлөөлөх эсэх
- ◎ Ажлын хөлс, төлбөрийн хэлбэр
Татвар авдаг эсэх, ажлын хөлсийг өдрөөр, 7 хоногоор, сараар төлдөг эсэх, төлбөрийг бэлнээр эсхүл шилжүүлгээр хийдэг эсэх
- ◎ Хийх ажил аюулгүй эсэх
Аюултай ажил эсэх, ажлын үеэр осол гарч мэдэх эсэх

Цагийн ажлыг харьяалагдаж буй сургууль дээр танилцуулдаг.

(Гадаад оюутнуудын их хийдэг цагийн ажлын төрөл
(Хэд хэдэн төрөл сонгох асуултын хэлбэрээр))

	Төрөл	Эзлэх хувь
1	Ресторан, зоогийн газар	45.7%
2	Худалдаа, борлуулалт	24.7%
3	Хичээл заах, судалгааны туслах	6.9%
4	Бичгийн болон аман орчуула	6.8%
5	Хэлний багш	6.5%
6	Цэвэрлэгээний ажил	5.1%
7	Зочид буудлын хүлээн авах, зөөгч	5.0%
8	Гэрийн багш	4.6%

Зөвлөгөө

Цагийн ажлаас болоод хичээлийн ирц хүрэхгүй болох, хичээлээ орхигдуулснаас оршин суух хугацаагаар сунгуулж чадалгүй нутаг буцаж буй оюутнууд жил бүр гарч буй тул энэ тал дээр сайтар анхаараарай.

Цагийн ажлын хөлс

Цагийн хөлс	Эзлэх хувь
800 иен хүртэл	9.3%
800-1,000 иен	50.1%
1,000-1,200 иен	30.7%
1,200-1,400 иен	4.4%
1,400 иенээс дээш	4.5%
Тодорхойгүй	1.0%

Эх сурвалж: Хувийн зардлаар сурах гадаад оюутны аж байдлын судалгаа, 2015 (JASSO)

“Японд суралцангаа мөнгө хийж болно” гэж сурталчлах зуучлагч байгууллагаас болгоомжлох хэрэгтэй.

Сүүлийн жилүүдэд зарим зуучлагч байгууллага дараах байдлаар алдаатай мэдээлэл гаргаж буй тул анхаараарай.

✗ “Нэг цагт 3,000 иен (26US\$)-ий цалин авах боломжтой”
→ **Цагийн ажлын хөлс нэг цагт 900 иен (8US\$) орчим байдаг.**

✗ “Суралцангаа цагийн ажил хийж олсон мөнгөөрөө сургалтын төлбөр, амьжиргааны зардлаа бүрэн төлж, нутаг руугаа мөнгө илгээх боломжтой”
→ **Боломжгүй. (Дунджаар 50,000 иен (439US\$) орчим байдаг).**

※ 1US\$=114 иен

Амьдрах байр сууц

Орон нутгийн захиргаа болон сургуулийн мэдлийн оюутны байр байдаг боловч гадаад оюутны 75 орчим хувь нь түрээсийн байранд амьдардаг. Сургуульд тэнцсэн мэдэгдэл аваад орон байрны мэдээлэл цуглуулаарай. Мэдээллийг 1) Сургуулийнхаа гадаад оюутны алба, 2) Интернет, мэдээллийн сэтгүүл, 3) Өөрийн амьдрахыг хүссэн орон нутгийн үл хөдлөх хөрөнгийн зуучийн газраас авч болно.

Оюутны байр

Давуу тал

- Зардал хэмнэнэ.
- Гэр ахуйн цахилгаан бараа зэргийг өөрөө худалдан авах шаардлагагүй.

Сул тал

- Өрөөний тоо хязгаартай тул хүссэн хүн бүхэн орох боломжгүй.
- Орой харих болон өглөө босох цаг заасан байдаг.
- Гал тогоо, ариун цэврийн өрөө, душ нь дундын хэрэглээнийх байдаг.

Зөвлөгөө Байрны зардал (Сард)

Оюутны байр: Төлбөр 28,000 иен
(JASSO Токиогийн Япон хэлний сургалтын төв)

Түрээсийн байр: Эрэлт ихтэй галт тэрэгний буудал эсэх, буудлаас хэр хол болох, баригдсан жил зэргээс шалтгаалан ихээхэн ялгаатай байдаг. Орон нутагт 30,000-40,000 иен хавьцаа, Токиод бол 60,000 иенд хайж болно.

Зөвлөгөө Хог хаях

Японд хог хаях хатуу журамтай. Үүнийг баримтлаагүйгээс ойр орчмын оршин суугчидтай зөрчилдөх тохиолдол гардаг. Хогоо ангилан, заасан газар болон цагт нь гарган хаяж байгаарай.

Түрээсийн байр

Давуу тал

- Өөрийн хэмнэлээр амьдрах боломжтой.
- Мөнгөний хэрэглээний мэдрэмжтэй болно.

Сул тал

- Ихэнх тохиолдолд толгой мөнгө (Хэдэн сарын байрны хөлс нийлүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээтэй байдаг ба баталгааны мөнгө гэж мөн хэлдэг), талархлын мөнгө, зуучлалын хөлс зэргийг урьдчилан төлөх хэрэгтэй болно.
- Түрээсийн гэрээ байгуулах нь ажиллагаа ихтэй.
- Гэр ахуйн цахилгаан хэрэгсэл болон тавилга бүгдийг өөрөө бэлдэх хэрэгтэй болно.

Батлан даагч

Японд байр түрээслэхэд “Батлан даагч” шаардлагатай болдог. Хэрвээ та байрныхаа хөлсийг хугацаанд нь төлөөгүй, байрны эд хогшил эвдэлсэн хэрнээ засварын хөлс төлөөгүй бол байрны эзэн батлан даагчаар төлүүлэхээр нэхэмжилдэг. Тандяг япон хүн цөөтэй гадаад оюутнуудад сургуулийн холбогдох хүмүүс (багш, ажилтан) батлан даагч болж өгдөг тогтолцоо ч байдаг.

Мөн “Батлан даалтын төлбөр” төлбөр төлөх гэрээ байгуулснаар “Батлан даагч” хэрэггүй байх тохиолдол ч бий.

※ Гадаад оюутанд зориулсан байрны нэгдсэн даатгал Олон нийтийн ашгийн сан болох Японы Олон Улсын Боловсролыг Дэмжих Холбоо (JEES) энэхүү ажлыг эрхэлдэг бөгөөд гал түймэр гэх мэт осол гамшгийн хохирлыг барагдуулах болон байранд ороход батлан даасан хүнд ямарваа нэгэн төвөг чирэгдэл учруулахгүйн тулд бий болгосон тогтолцоо юм. Энэ даатгалд хамрагдаж болох эсэхээ сургуулиасаа лавлана уу.

Байр хайхад бодолцох зүйлс

1. Түрээсийн төлбөр болон анх шаардагдах зардал хэд болох
2. Сургууль хүртэлх зай, явах хугацаа
3. Өрөөний багтаамж, тохижилт
4. Эргэн тойрны орчны тав тухтай байдал
Галт тэрэгний буудал ойрхон, шопинг хийхэд амар г.м.

Эрүүл мэндийн болон хохирлын даатгал

Эрүүл мэндийн даатгал

Японд эмчилгээний зардлын дарамтыг багасгах зорилготой даатгалын тогтолцоо байдаг. Японд 3 сараас дээш хугацаагаар оршин суух гадаадын иргэн “Эрүүл мэндийн даатгал”-д хамрагдах ёстой.

※ 3 сараас доош хугацаагаар суралцах оюутан сурч буй сургуулиасаа тодруулаарай.

■ Хамрагдахын тулд

Өөрийн оршин суугаа газрын захиргаанд очиж зохих бүрдүүлэлтийг хийнэ.

■ Даатгалын хураамж

Ерөнхийдөө жилийн хураамж 20,000 орчим йен байдаг. Гэхдээ тухайн хот, дүүрэг, орон нутгаас болон даатгуулагчийн орлогоос хамаарч даатгалын хураамж нь ялгаатай байдаг. Оюутны эрүүл мэндийн даатгалыг хөнгөлдөг, нөхөн олгодог тогтолцоотой хот, дүүрэг, тосгон байдаг тул лавлаж тодруулаарай.

■ Даатгалын агуулга

Гэмтэл болон өвчний улмаас эмчилгээ хийлгэх тохиолдолд даатгалын үнэмлэхээ үзүүлээд эмчилгээний нийт зардлын 70%-ийг даатгалын байгууллагаар төлүүлж болно. Даатгуулагч эмчилгээний зардлын 30%-ийг төлнө гэсэн үг. Гэхдээ даатгал хамаарахгүй эмчилгээ хийлгэх бол эмчлүүлэгч өөрөө бүх зардлыг гаргах ёстой.

Эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдсан бол 1 сарын эмчилгээний зардал өндөр гарсан тохиолдолд өөрийн төлөх хэсгээс илүү гарсан хэсэг нь өндөр төлбөртэй эмчилгээний зардал гэж дараа нь эргэн төлөгддөг. Мөн эмнэлэгт хэвтэх үедээ босго дүнг төлөх бичиг урьдчилан авснаар эмнэлгийн хүлээн авах дээр зөвхөн өөрийн төлөх хэсгийг төлж болно.

Хохирлын даатгал

Эрүүл мэндийн даатгалд хамаарахгүй осол гэмтлийг нөхөн төлөх даатгал байдаг. Энэ нь “Гэнэтийн ослын даатгал” болон “Хувь хүний нөхөн төлбөрийн хариуцлагын даатгал” юм. Оюутнууд ч даатгуулж болдог.

Жишээлбэл, дараах тохиолдолд эдгээр даатгалаар хохирлыг барагдуулж болно.

- Шарсан хоолны тосонд гал авалцаж, гал тогоо харлаж, ханын хулдаасыг солих шаардлагатай болох
- Унадаг дугуйгаар явж байгаад явган хүнийг мөргөж бэртээсэн тул тухайн хүний эмчилгээний зардлыг төлөхөөс өөр аргагүй болох
- Эзгүй хойгуур гэрт байсан компьютер, зургийн аппарат, видео камераа хулгайд алдах

Сургуулиас тань даатгалын талаар танилцуулах тул судалж үзээрэй.

Японы Олон Улсын Боловсролыг Дэмжих Нийгэмлэгийн “Оюутны гэнэтийн ослын даатгал”-ын тогтолцоо

Энэхүү даатгалын системд Японы их дээд сургуулиудын 96% нь хамрагдсан байдаг. Даатгалын нөхөн төлбөр хангалттай олгодог “Оюутны гэнэтийн ослын даатгал хавсарсан өргөн сонголт бүхий оюутны амьдралын даатгал” бас байдаг.

📍 <http://www.jees.or.jp/gakkensai/>

University CO-OP's Student Mutual Benefit

Их дээд сургуульд суралцаж буй үедээ хамрагдаж болох даатгал

📍 <http://kyosai.univcoop.or.jp/english/index.html>

Дадлага хийх

Дадлага хийх

Оюутнууд сургуульд сурч байхдаа байгууллагууд дээр очиж өөрийн сонгосон мэргэжил, ирээдүйн карьертайгаа холбоотой ажил хийж үзэх тогтолцоог “Дадлага” гэдэг. Сургалтынхаа нэг хэсэг хэмээн үзэж кредит олгодог сургууль ч байдаг. Дадлага хийлгэдэг эсэх, дадлагын кредит олгодог эсэх талаар сургуулиасаа шууд асууж тодруулаарай. Хэрэв цалинтай дадлага хийх бол “Статусаас гадуур үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл” авах шаардлагатай.

7 хоногт 28 цагаас илүүтэй дадлага хийхийг хүсэж буй бол дадлагын агуулгыг тодорхой гаргасан материалын хамт тухайн орон нутгийн Гадаадын Иргэн, Харьяатын Газарт тусад нь “Статусаас гадуур үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл” авах хүсэлт гаргаарай.

■ Цагийн ажил, дадлагын ялгаа

Цагийн ажил: Хөдөлмөрлөж мөнгө олох хөдөлмөрийн хэлбэр

Дадлага: Ажиллах боломжоор хангаж, ирээдүйн карьер төлөвлөлтөд тус нэмэр болох үүднээс хийлгэх ажлын хэлбэр. Цалин хөлсгүй байх нь олонтаа.

■ Дадлага хийх газар хайх арга зам

1. Ажил хайлтын төрөлжсөн сайтууд... Мэргэжлийн чиглэл болон ажлын төрөл хамаарахгүйгээр олон дадлагажигчийг шалгаруулж авдаг.
2. Их дээд сургуулийн ажил мэргэжлийн зөвлөгөө өгөх алба... Зарын самбар зэргийг байнга шалгаж байгаарай.
3. Мэргэжлийн зуучлагч байгууллага... Дадлага хийх газрын талаар сайтар мэдэх тул оюутан болон байгууллагын сайн холбож өгдөг.

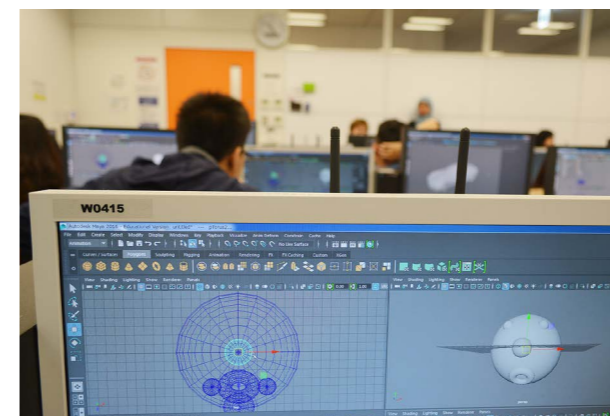
■ Япон улсаас өөр орны их дээд сургуулийн оюутан Япон улсад дадлага хийхэд олгох оршин суух зөвшөөрөл

Япон улсаас өөр орны их дээд сургуулийн оюутан тухайн их дээд сургуулийнхаа кредит бүрдүүлэх сургалтын системийн хүрээнд Японы байгууллагатай байгуулсан гэрээний дагуу ажлын дадлага хийхээр Японд ирсэн тохиолдолд дадлага цалинтай эсэх болон оршин суух хугацаанаас хамаарч оршин суух статус нь “Тусгай үйл ажиллагаа (Designated Activities)”, “Соёлын үйл ажиллагаа (Cultural Activities)”, “Түр хугацаагаар оршин суух (Tempoary visitor)”-ын аль нэгээр гардаг.

Эдийн Засаг, Аж Үйлдвэрийн Яамнаас хэрэгжүүлэх глобалчлалыг гүнзгийрүүлэх дадлага

Эдийн Засаг, Аж Үйлдвэрийн Яам нь гадаадын боловсон хүчинг Японы ААН-үүдэд дадлага хийлгэх ажлыг эрхлэн явуулдаг.

Лавлах: Эдийн Засаг, Аж Үйлдвэрийн Яамны Гадаад Худалдаа, Эдийн Засгийн Хамтын Ажиллагааны Хэлтэс, Техникийн Хамтын Ажиллагааны Тасаг Утас: (+81) 3-3501-1937

Японд ажилд орох

Японд “Харьяалал үл харгалзан шилдэг хүний нөөцтэй болох”, “Гадаад хэл болон гадаад улсуудын байдлыг мэддэг ажилтан хэрэгтэй”, “Янз бүрийн туршлагатай хүмүүсийг ажилд идэвхийлэн авах хэрэгтэй” гэсэн бодолтой компани, байгууллагууд олон болж, гадаад оюутныг ажилд авах нь ихэсч байгаа билээ. Гэхдээ гадаад оюутан Японд ажилд орох нь тийм ч амар бус.

Гадаад оюутны ажилд орох гарын авлага (JASSO)

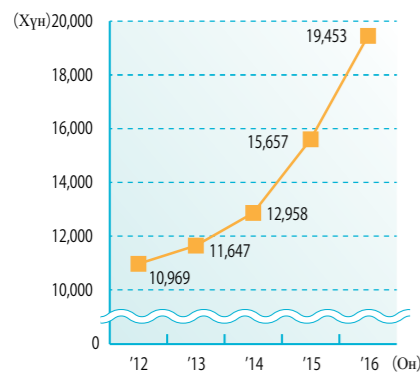
https://www.jasso.go.jp/en/study_j/job/guide.html

Japan Alumni eNews (JASSO)

https://www.jasso.go.jp/en/study_j/eneews/index.html

Японд гадаадын оюутнуудыг ажилд авч буй байдал

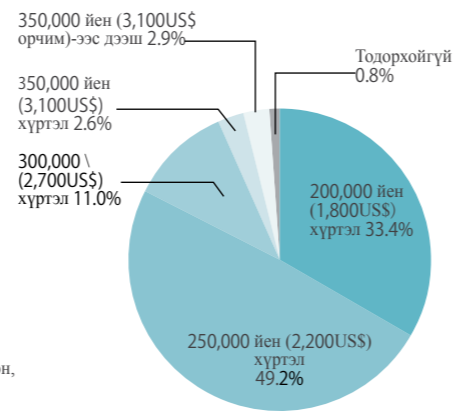
“Сурах” статусаас ажиллах статус руу өөрчлөлт хийлгэх хүсэлтэд зөвшөөрөл олгосон тоо

Эзлэх хувь, ажлын төрлөөр (Эхний 10 байр)

Байр	Худалдаа, гадаад худалдаа	Хувь
1-р байр	Худалдаа, гадаад худалдаа	20.6%
2-р байр	Компьютер, ИТ	9.4%
3-р байр	Ресторан, зоогийн газар	5.3%
4-р байр	Зочид буудал	3.0%
5-р байр	Барилга	2.6%
6-р байр	Боловсрол	2.5%
7-р байр	Хүнс	2.4%
8-р байр	Цахилгаан бараа	2.3%
9-р байр	Аялал жуулчлал	2.3%
10-р байр	Ердийн техник	2.1%

Анхны цалин (Сарын)

※ 1US\$=114 иен

Оршин суух статус өөрчлөх

Гадаад оюутан Японд ажилд орсон бол оршин суух статусаа “Сурах” гэсэн статусаас “Engineer, Specialist in Humanities, International Services” гэх зэрэг ажиллах боломжтой статус болгон өөрчлөх шаардлагатай. Оршин суух статусыг өөрчлөхөд дараах зүйлийг харгалзан үздэг.

1. Боловсрол	Японы болон гадаадын их дээд сургууль, богино хугацааны дээд сургууль, техникийн коллеж төгсөгч Японы мэргэжлийн сургууль төгсөж, “Мэргэжилтэн” цол авсан хүн
2. Хийх гэж буй ажлын агуулга	Ажиллах гэж буй байгууллагад хийх ажлын агуулга эзэмшсэн мэргэжилтэй чинь холбоотой байна уу гэдгийг чухалчилж үздэг. Жишээ нь, хувцас загвараар суралцсан хүн компьютерийн программистаар ажиллахаар болсон бол оршин суух статусын өөрчлөлт хийлгэхэд хэцүү.
3. Цалин	Япон хүнтэй ижил түвшний буюу түүнээс дээш цалинтай байх
4. Байгууллагын бодит байдал	Ажилд орох гэж буй компанийн санхүүгийн байдал болон үйл ажиллагаа тогтвортой байх

Ажилд орж чадаагүй тохиолдолд

Японы их дээд сургууль *1 эсхүл мэргэжлийн сургууль *2 төгсөх хүртэл ажилд орж чадаагүй тохиолдолд ч “Сурах” статусаа “Тусгай үйл ажиллагаа” гэсэн оршин суух зөвшөөрлөөр сольж болно. Ингэснээр төгссөнийхөө дараа 1 жилийн хугацаанд үргэлжлүүлэн ажил хайх боломжтой. Энэ тохиолдолд оршин суух хугацаа 6 сар байх бөгөөд ерөнхийдөө нэг удаа сунгуулж болно. Гэхдээ тодорхой шаардлага хангасан тохиолдолд сургуулиа төгссөний дараа 2 жил үргэлжлүүлэн ажил хайж болдог. Бичиг баримтын бүрдүүлэлтийн талаар тухайн орон нутгийнхаа Гадаадын Иргэн, Харьяатын Газраас тодруулаарай.

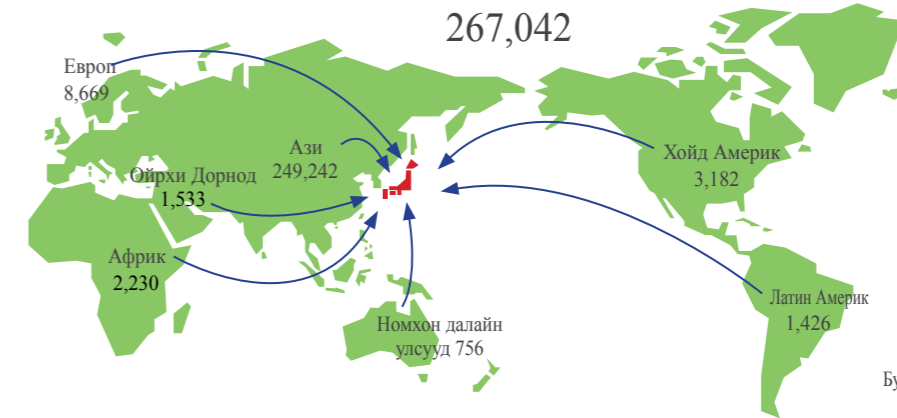
*1 Богино хугацааны дээд сургууль болон аспирантур багтана. Гэхдээ тусгай курсэд сурах гадаад оюутан, сонсогч оюутан, судлагч оюутан, судлаач оюутан хамаарахгүй.

*2 Техникийн мэргэжилтэн цол авсан хүн л хамаарна.

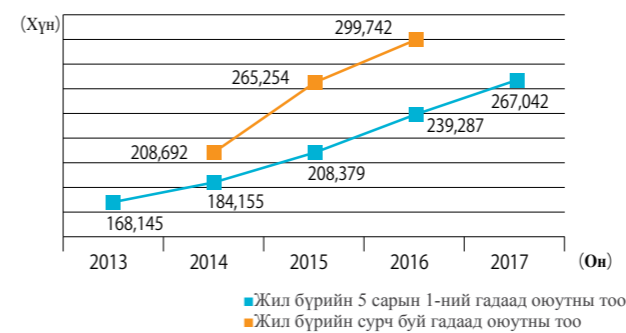
Статистик

Япон дахь гадаад оюутны тоо

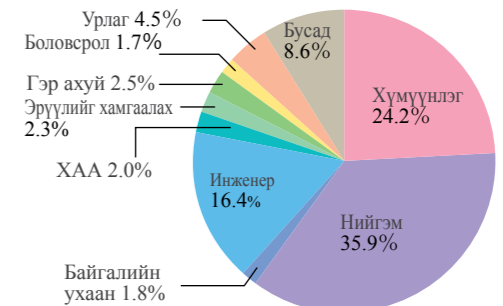
2017 оны 5 сарын 1-ний байдлаар

Гадаад оюутны тооны өөрчлөлт

Гадаад оюутны эзлэх хувь, сурч буй салбараар (Дээд боловсролын байгууллага)

Гадаад оюутны тоо, боловсролоор

	Улсын	Муж, хотын	Хувийн	Нийт
Боловсролын шатлал				
Аспирантур	29,174	1,909	15,290	46,373
Их дээд сургууль (факультет)	11,770	1,836	63,940	77,546
Богино хугацааны дээд сургууль	0	16	1,899	1,915
Техникийн коллеж	510	0	49	559
Мэргэжлийн сургууль	0	18	58,753	58,771
Бэлтгэл сургалтын анги			3,220	3,220
Япон хэлний сургалтын байгууллага		54	78,604	78,658
Нийт	41,454	3,833	221,755	267,042

Гадаад оюутны тоо (улс, бүс нутагаар)

	Улс, бүс нутаг	Гадаад оюутны тоо
Эхний байр	Хятад	107,260
2-р байр	Вьетнам	61,671
3-р байр	Непал	21,500
4-р байр	Солонгос	15,740
5-р байр	Тайвань	8,947

Эх сурвалж: Гадаад оюутны сургуулийн харьяаллын судалгаа, 2017 он (JASSO)
https://www.jasso.go.jp/en/about/statistics/intl_student_e/index.html

Дээд боловсролын байгууллагын тоо

	Улсын	Муж, хотын	Хувийн	Нийт
Аспирантур	86	80	463	629
Их дээд сургууль (факультет)	82	88	584	754
Богино хугацааны дээд сургууль	0	17	320	337
Техникийн коллеж	51	3	3	57
Мэргэжлийн сургууль	9	185	2,628	2,822

※Хувийн сургуульд Нээлттэй их сургууль (the Open University of Japan)-ийг оруулан тооцов. Эх сурвалж: Сургуулийн үндсэн судалгаа, 2017 (Боловсрол, Шилжлэх Ухааны Яам)
※2017 оны 5 сарын 1-ний байдлаар

Японд суралцах талаарх асуулт хариулт

Q 1. Бага, дунд болон ахлах сургуульд сурч байхдаа хэдэн жилийг нь Японы сургуульд суралцаж өнгөрөөсөн.

2. Японд ахлах сургууль төгссөн.

3. Японы болон өөр улсын хоёр иргэншилтэй. Энэ тохиолдолд гадаад оюутны элсэлтийн шалгалт өгөхөөр хүсэлт гаргаж болох уу?

A Өргөдөл өгөх эрхтэй эсэхийг сургууль хянаж шийдвэр гаргана. Өргөдөл гаргахаасаа өмнө тухайн сургуультай урьдчилан холбоо барьж, өргөдөл гаргах эрхтэй эсэхээ тодруулна уу. Сургуулиасаа хамаараад япон оюутнуудын өгдөг элсэлтийн шалгалтыг өгөх шаардлагатай байх тохиолдол ч бий.

Q Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн элсэлтийн шалгалт өгөх үедээ болон элсэн орсны дараа ямар нэгэн хөнгөлөлт эдлэх үү?

A Хөгжлийн бэрхшээлтэй гадаад оюутнууд ч сургуулиасаа дэмжлэг аван Японд суралцаж байна. Өвчтэй болон хөгжлийн бэрхшээлтэй гэсэн шалтгаанаар элсэлтийн шалгалт өгөх үед болон

сургуульд элсэн орсны дараа ямар нэгэн дэмжлэг авахыг хүсч буй бол сургуульд элсэх өргөдөл гаргахаасаа өмнө энэ талаар тухайн сургуультайгаа зөвлөлдөх хэрэгтэй.

Q Элсэлтийн шалгалтыг заавал Японд очиж өгөх шаардлагатай юу?

A Японд элсэлтийн шалгалтаа авдаг сургууль олон. Гэхдээ зөвхөн бүрдүүлж өгсөн элсэлтийн материалыг үндэслэн сонгон шалгаруулалт хийдэг, интернетээр ярилцлагын шалгалт авдаг, элсэгчийн байгаа улсад элсэлтийн шалгалт авдаг сургууль ч байдаг. (Хуудас 26-гийн ㉞ Шалгалт өгөхөөр Япон явах үеийн бүрдүүлэлт

Q Их дээд сургуульд зэрэглэл байдаг уу?

A Японы их дээд сургуульд зэрэглэл байдаггүй. Тиймээс “Японд суралцъя” үзэсгэлэн яармаг, JASSO-гийн болон их дээд сургуулиудын вэбсайтаас мэдээлэл цуглуулж, өөрийн хүсэл сонирхолд нийцсэн сургуулийг сонгоорой.

Японд төгссөн Оюутны Холбооны жагсаалт (Study In Japan Японд суралцах цогц гарын авлага)

<http://www.studyjapan.go.jp/en/ath/ath0201e.html>

Японд суралцах явдлыг дэмжих гадаад дахь салбарын үйл ажиллагаа

Боловсрол, Шинжлэх Ухааны Яаманд Японд суралцах талаар мэдээлэл өгөх, шилдэг гадаад оюутан шалгаруулах үйл ажиллагааг дэмжих үүднээс зохицуулагч ажиллуулдаг. Мэдээлэл цуглуулах болон Японд суралцахдаа зөвлөгөө аваарай.

Улс, хот	Их сургууль	Вэбсайт	
Мьянмар, Янгон	Окаяма их сургууль	http://www.okayama-u.ac.jp/user/myanmar/index.html	
Замби, Рүсака	Хоккайдо их сургууль	https://www.hokkaido-university-lusakaoffice-zm.com/	
Энэтхэг, Нью-Дели	Токио их сургууль	http://www.indiaoffice.dir.u-tokyo.ac.jp/	
Бразил, Сан Пауло	Цүкүба их сургууль	http://www.global.tsukuba.ac.jp/overseas/s%C3%A3o-paulo?language=en	

Мэдээлэл цуглуулах

Японд суралцах үндсэн мэдээлэл

Японы Оюутныг Дэмжих Байгууллагын вэб сайт
https://www.jasso.go.jp/en/study_j/index.html

Японд суралцах талаар үндсэн мэдээлэл өгнө.

- Сургууль хайх • Тэтгэлгийн мэдээлэл • Японд суралцах шалгалт (EJU)
- Японы Оюутныг Дэмжих Байгууллагын зохион байгуулдаг Японд суралцах үзэсгэлэн яармаг
https://www.jasso.go.jp/en/study_j/event/index.html
- Японд суралцах материал, гарын авлагатай танилцах хэсэг
Японы боловсролын байгууллагуудын товхимол болон Японд суралцахтай холбоотой ном хэвлэл үзэх боломжтой.
https://www.jasso.go.jp/en/study_j/openbase/index.html

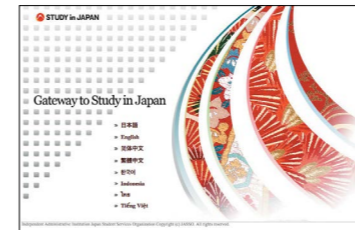
Японд сурахтай холбоотой мэдээлэл

Япон дээр

Англи дээр

Японд суралцах мэдээллийн портал сайт —Gateway to Study in Japan—

<http://www.g-studyin-japan.jasso.go.jp>

Японд суралцах цогц мэдээлэл өгнө.

- Японд суралцах талаарх мэдээлэл
- Японд суралцах асуудал хариуцсан ажилтны талаарх мэдээлэл

Study In Japan Японд суралцах цогц гарын авлага
<http://www.studyjapan.go.jp/en/index.html>

Японд сурахыг хүсэж буй болон Японд сурч буй, нутаг буцсан хүмүүст хэрэгтэй мэдээлэл • Тэтгэлэг • Ивэнтийн мэдээлэл • Японд Төгсөгчдийн Холбоо • Японд сурч байсан хүмүүсийн ирүүлсэн мессеж

Гадаад улс дахь Япон улсын Дипломат Төлөөлөгчийн Газрын жагсаалт (Гадаад Харилцааны Яам)
http://www.mofa.go.jp/about/emb_cons/mofaserv.html

Гадаад оюутанд зориулсан төрөл бүрийн мэдээлэл

- Японд суралцах, • Япон улсын засгийн газрын тэтгэлгийн талаарх мэдээлэл
※ Японд суралцах талаар зөвлөгөө өгдөг ЭСЯ, дипломат төлөөлөгчийн газар ч бий.

Мөн дараах сайтад ч мэдээлэл тавигддаг.

JAPAN STUDY SUPPORT <http://www.jpss.jp/en/>

- Сургууль хайх • Тэтгэлэг хайх • Элсэлтийн шалгалтын мэдээлэл • Япон дахь амьдрал

Японы Оюутныг Дэмжих Байгууллагын зүгээс та бүгдийн Японд суралцах ажил үйл үр өгөөжтэй байгаасай гэж хүсч байна.

Засгийн газрын бие даасан агентлаг болох Японы Оюутныг Дэмжих Байгууллага (JASSO) нь Японы Боловсрол, Шинжлэх Ухааны Яамны харьяа байгууллага юм.

Тус байгууллага нь оюутныг дэмжих үйл ажиллагааг удирдан явуулах гол байгууллагынхаа хувьд оюутанд тэтгэлгийн зээл олгох, гадаад оюутныг дэмжих болон оюутны амьдрал ахуйг дэмжих ажлыг цогцоор нь хэрэгжүүлж, дараагийн үеийн нийгмийг авч явах хүн чанартай, бүтээлч боловсон хүчинг хөгжүүлэхийн зэрэгцээ олон улсын ойлголцол, харилцаа солилцоог хөгжүүлэхийг зорин ажилладаг.

1

Оюутанд тэтгэлгийн зээл олгох

Эдийн засгийн асуудлаас болоод суралцахад нь хүндрэл учирч буй япон оюутанд тэтгэлгийн зээл олгох ажлыг зохион байгуулдаг. Мөн оюутны олон талт эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлэн тэтгэлгийн тогтолцоог сайжруулах, хүсэлт гаргах процедурын ажлыг хөнгөвчлөх, оюутны тэтгэлгийн талаарх мэдээллийг хүргэмжтэй болгох, зээлийн буцаан төлөлтийг зүй зохистойгоор хангах ажлыг зохион байгуулдаг.

2

Гадаад оюутныг дэмжих

Гадаад оюутанд тэтгэлэг олгох, төрөл бүрийн оюутан солилцооны хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, Японд суралцах шалгалт зэргийг зохион байгуулах замаар сургуульд элсэх процедурыг сайжруулах, Японд сурахтай холбоотой мэдээлэл цуглуулах, түгээх зэрэг ажлыг эрхлэн явуулдаг.

3

Оюутны амьдрал ахуйг дэмжих

Их дээд сургуулиудын хэрэгжүүлдэг оюутны ахуй амьдралыг дэмжих үйл ажиллагаанд хувь нэмэр оруулах үүднээс оюутны ахуй амьдралыг дэмжихтэй холбоотой үр өгөөжтэй бодит үйл ажиллагааны талаар мэдээлэл цуглуулж, дүн шинжилгээ хийхийн зэрэгцээ түүнийг түгээх ажлыг явуулдаг. Мөн төрөл бүрийн үйлдвэрлэлийн дадлага сургалтын ажлаар дамжуулан их дээд сургуулийн оюутнуудад үзүүлэх үйлчилгээний ажлыг сайжруулах тал дээр дэмжлэг үзүүлэн ажилладаг.

JASSO

Засгийн газрын бие даасан агентлаг

Японы Оюутныг Дэмжих Байгууллага

Japan Student Services Organization

TEL (+81)3-5520-6111 FAX (+81)3-5520-6121

2-2-1 Aomi, Koto-ku, Tokyo 135-8630 Japan

infoja@jasso.go.jp

Хилийн чанад дахь салбар нэгжүүд (JASSO-гийн Японы Олон Улсын Боловсрол Солилцоо, Мэдээллийн Төв)

 Индонез TEL (+62) 21-252-1912

JASSO Japan Educational Information Center, Jakarta

Summitmas Tower I, 2nd Floor, Jalan Jenderal Sudirman KAV 61-62 Jakarta 12190 INDONESIA

info@jasso.or.id

<http://www.jasso.or.id/>

<https://www.facebook.com/jasso.indonesia>

 Солонгос TEL (+82) 2-765-0141

JASSO Japan Educational Information Center, Seoul

#702 Garden Tower, 84 Yulgok-ro, Jongno-gu,

Seoul 03131 REPUBLIC OF KOREA

jasso@jasso.or.kr

<http://www.jasso.or.kr/>

<https://www.facebook.com/JASSO.Korea>

 Тайланд TEL (+66) 2-661-7057

JASSO Japan Educational Information Center, Bangkok

10F Serm-mit Tower, 159 Asok-Montri Rd., Klongtoey-Nua, Wattana, Bangkok 10110 THAILAND

info@jeic-bangkok.org

<http://www.jeic-bangkok.org/>

<https://www.facebook.com/JASSO.Thailand>

 Малайз TEL (+60) 3-2287-0812

JASSO Japan Educational Information Center, Kuala Lumpur

A-7-5, Northpoint Offices, Mid Valley City,

No.1, Medan Syed Putra Utara, 59200 Kuala Lumpur, MALAYSIA

enquiry@studyinjapan.org.my

<http://www.studyinjapan.org.my/>

<https://www.facebook.com/JASSO.Malaysia>

 Вьетнам TEL (+84) 24-7305-1818

JASSO Vietnam Office

4th Floor, CornerStone Building, 16 Phan Chu Trinh, Hoan Kiem, Hanoi, VIETNAM

info@jasso.org.vn

<http://www.jasso.org.vn/>

<https://www.facebook.com/JASSO.Vietnam>

Хилийн чанад дахь салбар нэгжүүд дараах үйл ажиллагаа явуулдаг.

- E-mail, уулзалт, утас, захиагаар зөвлөгөө өгөх
- Сургуулийн танилцуулга удирдамж, Япон суралцахад хэрэг болох ном товхимолтой танилцах
- Тухайн улсад зохион байгуулагдах танилцуулга семинар дээр мэдээлэл өгөх

<https://www.jasso.go.jp/en/toiawase/index.html>